DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

Rok XVI. | Warszawa, dnia 26 kwietnia 1934 r. | Nr 7

TREŚĆ:

USTAWY I ROZPORZĄDZENIA:

USTAWY I ROZPORZĄDZENIA

40

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 6 marca 1934 r.

o statucie Państwowego Zakładu Emerytalnego. *)

Na podstawie art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239) oraz rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668) zarządza się co następuje:

§ 1. Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu nadaje się statut w brzmieniu, ustalonem w załączniku.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1934 r.

Prezes Rady Ministrów:
(—) **J. Jędrzejewicz.**

Minister Skarbu:
(—) **Wł. Zawadzki.**

*) Dz. U. R. P. Nr. 31 z 1934 r., poz. 276.

Załącznik do rozp. Rady Ministrów z dnia 6 marca 1934 r. (poz. 276).

STATUT
Państwowego Zakładu Emerytalnego.

CZĘŚĆ I.

Organizacja Państwowego Zakładu Emerytalnego.

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

§ 1.

Użyte w statucie niniejszym skróty oznaczają:

a) „Zakład" — Państwowy Zakład Emerytalny,

b) „uczestnicy Zakładu" — osoby, na które rozciąga się zakres działania Zakładu,

c) „ustawa emerytalna" — ustawę z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) z późniejszemi zmianami i uzupełnieniami.

§ 2.

(1) Państwowy Zakład Emerytalny jest powołany do udzielania zaopatrzeń emerytalnych stałym funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, mianowanym po dniu 31 stycznia 1934 r., prowizorycznym funkcjonarjuszom państwowym, tudzież tym kategorjom funkcjonarjuszów państwowych, zawodowych wojskowych oraz pracowników instytucyj, przedsiębiorstw i monopolów państwowych, na które zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 3 ustawy emerytalnej zostanie rozszerzona działalność Państwowego Zakładu Emerytalnego.

(2) Siedzibą Państwowego Zakładu Emerytalnego jest Warszawa.

§ 3.

(1) Państwowy Zakład Emerytalny jest instytucją prawa publicznego i posiada osobowość prawną.

(2) Państwowy Zakład Emerytalny ma prawo używania godła państwowego i pieczęci okrągłej z godłem państwowem i napisem: „Państwowy Zakład Emerytalny".

§ 4.

Zakład reprezentuje nazewnątrz wobec władz i osób trzecich Dyrektor Naczelny, który w poszczególnych przypadkach może przekazać swe czynności członkowi Dyrekcji lub pracownikowi Zakładu.

Rozdział II.

Zakres działania Zakładu.

§ 5.

Do zakresu działania Zakładu należy:

1) przyznawanie, wymiar i wypłata świadczeń emerytalnych uczestnikom Zakładu, tudzież pozostałym po nich i po emerytowanych uczestnikach Zakładów osobom, uprawnionym do uzyskania tych świadczeń;

2) współdziałanie w akcji, zmierzającej do utrzymania lub przywrócenia zdolności zarobkowej uczestnikom Zakładu;

3) wykonywanie wszelkich innych czynności w zakresie zaopatrzenia emerytalnego osób, wymienionych w p. 1;

4) opinjowanie na żądanie władzy nadzorczej projektów ustaw, rozporządzeń i statutów, tudzież przepisów wykonawczych z zakresu zaopatrzeń emerytalnych funkcjonarjuszów państwowych, zawodowych wojskowych oraz pracowników przedsiębiorstw, instytucyj i monopolów państwowych.

Rozdział III.

Organa Zakładu.

§ 6.

Organami Zakładu są:

1) Rada,

2) Dyrekcja,

3) Komisja Rewizyjna.

A. Rada Zakładu.

§ 7.

(1) Rada jest naczelnym organem uchwalającym Zakładu i ustala ogólne zasady działalności Zakładu.

(2) Do zakresu działania Rady należy:

1) uchwalanie wniosków, dotyczących zmian statutu Zakładu,

2) uchwalanie rocznych preliminarzy budżetowych,

3) uchwalanie sprawozdań rocznych, zamknięć rachunkowych i bilansów ubezpieczeniowo-technicznych,
4) przedstawianie Ministrowi Skarbu wniosków w sprawach powoływania, odwoływania i pociągania do odpowiedzialności członków Dyrekcji,
5) rozpatrywanie sprawozdań Dyrekcji,
6) rozpatrywanie kwartalnych planów finansowych,
7) decydowanie w sprawach, przekazanych przez Dyrekcję i Komisję Rewizyjną,
8) uchwalanie regulaminów, przewidzianych w statucie niniejszym,
9) decydowanie w sprawach majątkowych, w szczególności w sprawach:
   a) lokaty funduszów,
   b) nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości,
   c) zaciągania pożyczek,
   d) dokonywania inwestycyj, przekraczających wartość 10.000 zł,
10) uchwalanie ogólnych wytycznych dla Dyrekcji,
11) decydowanie w sprawach współdziałania Zakładu w akcji, zmierzającej do utrzymania lub przywrócenia zdolności zarobkowej uczestnikom Zakładu.

(3) Rada może na podstawie każdorazowych uchwał przekazać ostateczne załatwienie niektórych spraw Dyrektorowi Naczelnemu.

(4) Uchwały Rady w sprawach, wymienionych w ust. (2) p. 1, 2, 3, 8 (tylko w zakresie regulaminu Rady, przewidzianego w § 9 ust. (6)) i 9 wymagają zatwierdzenia przez władzę nadzorczą.

§ 8.

Rada Zakładu składa się z Prezesa, jego zastępcy oraz najwyżej siedmiu członków, mianowanych przez Ministra Skarbu za zgodą Prezesa Rady Ministrów.

§ 9.

(1) Rada odbywa swe posiedzenia w miarę potrzeby, nie mniej jednak, aniżeli 6 razy w ciągu roku.

(2) Prezes ustala porządek obrad Rady, zwołuje jej posiedzenia i przewodniczy na nich.

(3) Rada musi być zwołana na żądanie władzy nadzorczej w terminie przez nią wyznaczonym, a na żądanie Komisji Rewizyjnej, Dyrektora Naczelnego lub ¼ części członków Rady najpóźniej na czternasty dzień od dnia otrzymania wniosku, z obowiązkiem umieszczenia na porządku obrad spraw, wymienionych w żądaniu.

(4) Zwołanie każdego posiedzenia zwyczajnego Rady powinno nastąpić co najmniej na trzy dni, każdego zaś posiedzenia nadzwyczajnego co najmniej na jeden dzień przed jego odbyciem przez zawiadomienie wszystkich członków.

(5) Zawiadomienia o posiedzeniach Rady powinny być przesyłane równocześnie władzy nadzorczej, Przewodniczącemu Komisji Rewizyjnej i Dyrektorowi Naczelnemu.

(6) Regulamin, uchwalony przez Radę a zatwierdzony przez władzę nadzorczą, określa szczegółowo sposób prowadzenia obrad oraz prawa i obowiązki członków, w szczególności warunki zgłaszania i wprowadzania do porządku obrad wniosków członków.

§ 10.

(1) W posiedzeniach Rady mogą brać udział przedstawiciele władzy nadzorczej, którzy mają prawo przemawiać poza kolejnością mówców.

(2) W posiedzeniach Rady biorą udział z głosem doradczym: delegat Komisji Rewizyjnej, Dyrektor Naczelny i wyznaczeni przez Dyrektora Naczelnego za zgodą Prezesa Rady członkowie Dyrekcji lub pracownicy Zakładu.

§ 11.

(1) Do ważności uchwał konieczna jest obecność przynajmniej połowy członków Rady, w tem Prezesa lub jego zastępcy.

(2) Uchwały zapadają większością głosów obecnych. W razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 12.

(1) Prezes Rady czuwa nad całokształtem działalności Zakładu, w szczególności nad wykonywaniem uchwał organów Zakładu i zarządzeń władzy nadzorczej. Prezesowi Rady służy prawo żądania od Dyrektora Naczelnego wyjaśnień oraz przedstawiania akt, dokumentów i ksiąg, prawo obecności przy rewizjach, przeprowadzanych przez władzę nadzorczą lub Komisję Rewizyjną Zakładu, oraz prawo zwracania się do Komisji Rewizyjnej o przeprowadzenie rewizji ksiąg i kasy Zakładu.

(2) Jeżeli uchwała Rady lub Komisji Rewizyjnej sprzeciwia się przepisom prawnym, postanowieniom statutu Zakładu lub zarządzeniom władzy nadzorczej, Prezes Rady jest obowiązany wnieść sprzeciw do Ministra Skarbu w terminie pięciodniowym; sprzeciw wstrzymuje

wykonanie uchwały do czasu rozstrzygnięcia przez Ministra Skarbu.

(3) Jeżeli Dyrektor Naczelny lub pełniący jego czynności członek Dyrekcji oświadczy na posiedzeniu Rady, że wykonanie uchwały zagrażałoby stanowi majątkowemu Zakładu, Prezes Rady jest obowiązany zawiadomić o tem w ciągu pięciu dni Ministra Skarbu, jeżeli nie znajdą zastosowania przepisy ustępu poprzedzającego.

(4) Uprawnienia i obowiązki Prezesa Rady przechodzą na jego zastępcę w zakresie czynności powierzonych mu przez Prezesa.

B. Dyrekcja Zakładu.

§ 13.

Organem wykonawczym Zakładu jest Dyrekcja. Na czele Dyrekcji stoi Dyrektor Naczelny. W skład Dyrekcji wchodzą ponadto Dyrektor Administracyjny i Dyrektor Techniczny (Matematyk Zakładu). Członkowie Dyrekcji są powoływani i odwoływani przez Ministra Skarbu na wniosek Rady.

§ 14.

(1) Dyrektor Naczelny jest zwierzchnikiem członków Dyrekcji oraz pracowników Zakładu, kieruje załatwianiem wszystkich spraw bieżących, niezastrzeżonych innym organom Zakładu oraz kieruje działalnością Zakładu z zastrzeżeniem kompetencyj Rady.

(2) Do zadań Dyrektora Naczelnego należy w szczególności:

1) wykonywanie ustawowych i statutowych zadań Zakładu zgodnie z uchwałami Rady,
2) układanie rocznego preliminarza budżetowego,
3) wykonywanie budżetu,
4) opracowywanie sprawozdań rocznych i zamknięć rachunkowych oraz przedstawianie ich Radzie najpóźniej do końca czerwca każdego roku,
5) wydawanie instrukcyj, normujących organizację biura Zakładu, podział pracy i tok czynności,
6) decydowanie w sprawach, należących do zakresu działania Zakładu, a niezastrzeżonych kompetencji innych jego organów,
7) dokonywanie inwestycyj, nieprzekraczających wartości 10.000 zł,
8) przygotowywanie materjałów do spraw, objętych porządkiem obrad Rady, oraz referowanie na posiedzeniach Rady spraw, do których nie został wyznaczony inny referent,
9) opracowywanie kwartalnych planów finansowych,
10) składanie Radzie sprawozdań,
11) przyjmowanie, zawieszanie w czynnościach, zwalnianie i posuwanie na wyższe stanowiska pracowników Zakładu, stosownie do postanowień przepisów służbowych,
12) zawieszanie w czynnościach członków Dyrekcji za zgodą Prezesa Rady, z obowiązkiem niezwłocznego zawiadomienia Ministra Skarbu,
13) przedstawianie na posiedzeniach Rady opinij w sprawach załatwianych przez Radę.

(3) Decyzje Dyrektora Naczelnego w sprawach wymienionych w ust. 2) p. 2, 4, 7, 9, 10 i 11 zapadają po ich rozważeniu na posiedzeniach Dyrekcji.

§ 15.

(1) Dyrektora Naczelnego zastępuje jeden z członków Dyrekcji, wyznaczony przez Radę na wniosek Dyrektora Naczelnego.

(2) Zakres kompetencyj, przekazanych przez Dyrektora Naczelnego członkom Dyrekcji, ustali regulamin wewnętrzny, uchwalony przez Radę.

§ 16.

(1) Dyrektor Techniczny czuwa nad równowagą ubezpieczeniowo - techniczną Zakładu oraz jest odpowiedzialny za stwierdzanie we właściwym czasie, czy rzeczywisty przebieg ubezpieczenia odpowiada założeniom, przyjętym za podstawę do ustalenia wysokości świadczeń i składek.

(2) Dyrektor Techniczny jest zależny od Dyrektora Naczelnego tylko personalnie, natomiast w wydawaniu swych orzeczeń ubezpieczeniowo-technicznych zachowuje pełną samodzielność.

§ 17.

(1) Członkowie Dyrekcji powinni posiadać następujące warunki:

1) obywatelstwo polskie,
2) nieskazitelną przeszłość,
3) ukończone studja wyższe,
4) odpowiednie przygotowanie praktyczne, a mianowicie:
   a) Dyrektor Naczelny powinien posiadać pięcioletnią praktykę administracyjną w zakresie zaopatrzeń emerytalnych lub ubezpieczeń społecznych, przyczem co najmniej dwuletnią na stanowiskach kierowniczych,

b) Dyrektor Administracyjny powinien posiadać trzyletnią praktykę administracyjną w zakresie zaopatrzeń emerytalnych lub ubezpieczeń społecznych lub sześcioletnią w innym zakresie, przyczem w obu przypadkach — co najmniej dwuletnią na stanowiskach kierowniczych,

c) Dyrektor Techniczny — co najmniej pięcioletnią praktykę w zakresie ubezpieczeniowo - matematycznym, przyczem przynajmniej trzyletnią w instytucjach ubezpieczeniowych.

(2) W okresie pierwszych dziesięciu lat funkcjonowania Zakładu Minister Skarbu może zwolnić od warunków, wymienionych w ust. (1) p. 4.

C. Komisja Rewizyjna.

§ 18.

Komisja Rewizyjna kontroluje czynności Zakładu oraz dokonywa rewizyj ksiąg, dokumentów i zasobów kasowych.

§ 19.

Komisja Rewizyjna składa się z przewodniczącego, jego zastępcy oraz z trzech członków, mianowanych przez Ministra Skarbu.

§ 20.

(1) Posiedzenia Komisji Rewizyjnej zwołuje przewodniczący Komisji lub jego zastępca.

(2) Komisja Rewizyjna zbiera się przynajmniej 6 razy w ciągu roku, przyczem obowiązkowo co najmniej jeden raz przed posiedzeniem Rady, na którem ma być uchwalone roczne zamknięcie rachunkowe, celem rozpatrzenia tego zamknięcia.

(3) Komisja Rewizyjna jest ponadto uprawniona na zasadzie swej decyzji lub postanowienia swego przewodniczącego do przeprowadzenia rewizji ksiąg i kasy oraz zbadania stanu gospodarki Zakładu.

(4) Komisja Rewizyjna musi być zwołana na żądanie władzy nadzorczej w terminie przez nią oznaczonym, na żądanie zaś Prezesa Rady, Dyrektora Naczelnego lub dwóch członków Komisji — w ciągu dni 7.

(5) Posiedzenie Komisji, na którem ma być zbadane roczne zamknięcie rachunkowe, powinno być zwołane co najmniej na 14 dni przed posiedzeniem, z równoczesnem przesłaniem sprawozdań z wykonania budżetu i zamknięć rachunkowych.

§ 21.

(1) Komisja zdolna jest do powzięcia uchwał w obecności połowy członków, w tem przewodniczącego lub jego zastępcy.

(2) Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają większością głosów obecnych, w razie zaś równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 22.

(1) Komisja Rewizyjna może wzywać na swe posiedzenia członków Dyrekcji i pracowników Zakładu oraz żądać od nich szczegółowych wyjaśnień.

(2) Komisja Rewizyjna wybiera ze swego grona delegata, któremu służy prawo udziału w posiedzeniach Rady z prawem zabierania głosu, jednakże bez prawa zgłaszania wniosków i głosowania.

§ 23.

(1) Komisja Rewizyjna może przedstawiać władzy nadzorczej swoje opinje o uchwałach Rady i działalności Zakładu. Opinje te nie wstrzymują wykonania uchwał Rady.

(2) W przypadkach, kiedy Komisja Rewizyjna poweźmie przekonanie, że funkcjonowanie poszczególnych działów Zakładu lub poszczególne zarządzenia organów Zakładu mogą spowodować dla niego straty, może poddać swe zastrzeżenia pod rozważenie Rady lub Dyrekcji.

D. Przepisy wspólne.

§ 24.

Członkowie organów Zakładu przy wykonywaniu obowiązków urzędowych są zrównani z funkcjonarjuszami państwowymi tak co do ochrony prawnej, jak i co do odpowiedzialności sądowo-karnej.

§ 25.

(1) Od udziału w posiedzeniach organów Zakładu wyłączeni są poszczególni członkowie, gdy mają być rozstrzygane sprawy, w których interesowany jest sam członek organu lub osoba, pozostająca z nim w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linji wstępnej lub zstępnej, albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linji bocznej do czwartego stopnia włącznie, bądź wreszcie w stosunku przyspasabiającego, opiekuna lub wychowawcy, albo przysposobionego, pupila lub wychowanka.

(2) O wyłączeniu decyduje przewodniczący organu, od którego decyzji służy odwołanie do Ministra Skarbu.

§ 26.

Członkowie organów Zakładu obowiązani są do zachowania w tajemnicy wiadomości o chorobach i ułomnościach oraz o przyczynach chorób i ułomności, o których powzięli wiadomość przy wykonywaniu czynności urzędowych.

§ 27.

(1) Z przebiegu każdego posiedzenia organu Zakładu spisuje się protokół, który podpisuje przewodniczący posiedzenia i protokólant. Odpis protokółu posiedzenia powinien być w ciągu dni 14 po odbyciu posiedzenia przedstawiony władzy nadzorczej i rozesłany członkom organu, którego posiedzenia dotyczy.

(2) Odpisy protokółów posiedzeń Rady powinny być ponadto przesyłane do wiadomości Dyrektorowi Naczelnemu oraz przewodniczącemu Komisji Rewizyjnej, odpisy zaś protokółów posiedzeń Komisji Rewizyjnej — do wiadomości Prezesowi Rady oraz Dyrektorowi Naczelnemu.

§ 28.

Członek Rady lub Komisji Rewizyjnej Zakładu traci mandat w razie odwołania go przez władzę, która go mianowała.

§ 29.

(1) Władza obowiązana jest odwołać członka Rady lub Komisji Rewizyjnej z urzędu lub na wniosek Przewodniczącego Rady lub Komisji Rewizyjnej:

1) o ile zostanie skazany na utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych (art. 47 kodeksu karnego z 1932 r.),
2) o ile wskutek postanowienia sądowego zostanie ograniczony w prawie rozporządzania swoim majątkiem,
3) w razie nadużycia swego stanowiska dla celów osobistych,
4) w razie rozmyślnego działania na niekorzyść Zakładu,
5) w przypadku uchybienia postanowieniom § 26 i 31.

(2) W przypadku wszczęcia przeciwko członkowi Rady lub Komisji Rewizyjnej dochodzenia dyscyplinarnego, Minister Skarbu może zawiesić go w pełnieniu obowiązków w Zakładzie, a obowiązany jest to uczynić w przypadku wszczęcia przeciwko członkowi Rady lub Komisji Rewizyjnej dochodzenia karno-sądowego o przestępstwo, za które może być wyznaczona kara dodatkowa z art. 47 kodeksu karnego z 1932 r.

§ 30.

Członkowie Rady, Komisji Rewizyjnej i Dyrekcji Zakładu obowiązani są uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach organu, w którego skład wchodzą, a w razie przeszkody usprawiedliwić nieobecność.

§ 31.

Członkowie Rady i Komisji Rewizyjnej Zakładu nie mogą w czasie trwania mandatu podejmować się dla Zakładu żadnych płatnych czynności, ani zawierać z nim umowy o najem usług, dostawy, wykonanie robót i t. p. albo też występować w stosunku do niego w charakterze przedstawicieli lub pełnomocników osób trzecich.

§ 32.

(1) Członkowie Rady za udział w posiedzeniach otrzymują wynagrodzenie w wysokości 25 złotych za każde posiedzenie.

(2) Prezes Rady, jego zastępca oraz przewodniczący i członkowie Komisji Rewizyjnej otrzymują stałe wynagrodzenie, którego wysokość ustala Minister Skarbu.

Rozdział IV.

Pisma i publikacje.

§ 33.

(1) Wszelkie pisma Zakładu podpisuje Dyrektor Naczelny lub upoważniony przez niego członek Dyrekcji, wyjąwszy pisma, wymienione w ust. (3) i (4).

(2) Prezes Rady lub jego zastępca podpisuje wraz z Dyrektorem Naczelnym lub jednym z Dyrektorów:

1) wszelkie przedstawienia do władzy nadzorczej, wymagające zatwierdzenia z jej strony,
2) akty prawne w sprawach majątkowych, w szczególności w sprawach dokonywania inwestycyj, przekraczających 10.000 zł, lokat funduszów, nabywania, zbywania, obciążania nieruchomości oraz zaciągania pożyczek,
3) regulaminy wewnętrzne, określające zakres działania członków Dyrekcji, oraz ogólne wytyczne dla Dyrekcji.

(3) Prezes Rady podpisuje sam pisma:

1) zwołujące posiedzenia Rady,
2) w sprawach, dotyczących Dyrektora Naczelnego Zakładu,
3) zawiadamiające władze o uchwałach, powziętych przez Radę.

(4) Pisma Komisji Rewizyjnej podpisuje

przewodniczący Komisji z jednym członkiem tej Komisji, z wyjątkiem pism, zwołujących posiedzenia Komisji Rewizyjnej, które podpisuje sam przewodniczący.

§ 34.

(1) Członkowie Dyrekcji Zakładu w zakresie powierzonych im przez Dyrektora Naczelnego samodzielnych funkcyj kierowniczych oraz pracownicy Zakładu w zakresie czynności, przekazanych im przez Dyrektora Naczelnego z prawem decyzji, mają prawo samodzielnego podpisywania pism i aktów.

(2) Poszczególni pracownicy Zakładu, upoważnieni przez Dyrektora Naczelnego, mogą podpisywać pisma o charakterze informacyjnym.

§ 35.

(1) Nakazy wypłaty do kasy, potwierdzenia odbioru pieniędzy oraz czeki Pocztowej Kasy Oszczędności i bankowe będą podpisywane przez dwie osoby upoważnione przez Dyrektora Naczelnego z tem zastrzeżeniem, że podpis Dyrektora Naczelnego lub jednego z upoważnionych członków Dyrekcji jest konieczny na wszystkich czekach i nakazach wypłaty, przekraczających kwotę 10.000 zł.

(2) Szczegółowy sposób wykonania tego przepisu wskaże regulamin, uchwalony przez Radę.

§ 36.

Sprawozdania roczne Zakładu, zamknięcia rachunkowe i bilanse ubezpieczeniowo-techniczne powinny być drukowane; zamknięcia rachunkowe roczne powinny być ogłaszane w „Monitorze Polskim".

CZĘŚĆ II.

Postępowanie przy przyznawaniu, wymiarze i wypłacaniu świadczeń emerytalnych.

§ 37.

Przyznawanie i wymiar świadczeń emerytalnych następuje na zasadach, zawartych w ustawie emerytalnej oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 1934 r. o zaopatrzeniu emerytalnem prowizorycznych funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 64).

§ 38.

O ile statut niniejszy lub właściwe przepisy emerytalne nie stanowią inaczej, przy rozpoznawaniu spraw emerytalnych, wynikających z uczestnictwa w Zakładzie, stosuje się odpowiednio rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

§ 39.

(1) W ciągu dwóch tygodni po zamianowaniu funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, władza, prowadząca jego akta osobowe, powinna zgłosić go do Zakładu, przesyłając Zakładowi również akta osobowe celem wydania przez Zakład orzeczenia, ustalającego jakie okresy, poprzedzające uczestnictwo w Zakładzie, mogą być danemu funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu zaliczone do wysługi emerytalnej, w jakim stosunku i na jakich warunkach. Zgłoszenie powinno zawierać imię i nazwisko zgłaszanego, datę i miejsce jego urodzenia, datę nominacji, grupę uposażenia, charakter służbowy tudzież wzmiankę o tem, czy zgłaszany posiada jakiekolwiek okresy, poprzedzające nominację, a zaliczalne do emerytury. Jeżeli funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy posiada współmałżonka, dzieci lub pasierbów, zgłoszenie powinno nadto obejmować datę ślubu oraz imiona i daty urodzenia tych członków rodziny.

(2) W ciągu dwóch tygodni od daty zamianowania funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy obowiązany jest przesłać Zakładowi za pośrednictwem swej władzy służbowej deklarację, zawierającą dokładne wyszczególnienie okresów, poprzedzających uczestnictwo w Zakładzie, których zaliczenia do emerytury żąda. Orzeczenie Zakładu zostaje wydane z uwzględnieniem postanowień § 47 ust. (3) i jest zaskarżalne w trybie § 43 ust. (2).

(3) Rozwiązując stosunek służbowy funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, podlegającego postanowieniom statutu niniejszego, właściwa władza powinna przekazać akta osobowe Zakładowi celem wydania orzeczenia, czy uczestnikowi Zakładu służą uprawnienia emerytalne i jakie mianowicie, jako też celem ewentualnego wymierzenia przez Zakład świadczeń emerytalnych.

(4) Analogiczne postępowanie stosuje się w przypadku śmierci uczestnika Zakładu, o ile pozostały po nim osoby, uprawnione do otrzymywania świadczeń emerytalnych.

(5) Postępowanie, przewidziane w ust. (3) i (4), powinno być wszczęte również na wniosek osoby, ubiegającej się o świadczenia, jeżeli

nie zostało z jakichkolwiek przyczyn wszczęte z urzędu.

§ 40.

(1) Władza może dokonać czynności, przewidzianych w § 39 ust. (3), również przed rozwiązaniem z funkcjonarjuszem państwowym lub zawodowym wojskowym stosunku służbowego celem stwierdzenia, czy nabył on prawa emerytalne i w jakim rozmiarze.

(2) Ustalenia w sprawie uprawnień emerytalnych uczestnika Zakładu są przeznaczone w tym przypadku tylko dla zapytującej władzy i nie są podawane do wiadomości stron, którym nie służy przeciwko nim żaden środek odwoławczy.

§ 41.

Uczestnik Zakładu obowiązany jest niezwłocznie zawiadamiać swą władzę służbową o wszelkich zmianach, dotyczących okoliczności, które obejmuje zgłoszenie (§ 39 ust. (1)). Władza służbowa uczestnika Zakładu zawiadamia Zakład o wiadomych jej zmianach, dotyczących tych okoliczności, w ciągu pierwszych 10 dni następnego miesiąca.

§ 42.

(1) Władze, prowadzące akta osobowe lub listy płacy funkcjonarjuszów państwowych, będących uczestnikami Zakładu, są obowiązane zezwolić upoważnionym pracownikom Zakładu na przeglądanie tych akt oraz dokumentów.

(2) Władze, prowadzące akta osobowe uczestników Zakładu, obowiązane są przesyłać Zakładowi na jego żądanie te akta oraz dokumenty, dotyczące uczestników Zakładu.

§ 43.

(1) Świadczenia emerytalne (emerytury, pensje wdowie i sieroce, odprawy, pośmiertne po zmarłych emerytach, zwrot kosztów przesiedlenia) oraz zaliczki przyznaje i wymierza Zakład.

(2) Od orzeczenia Zakładu, ustalającego istnienie lub nieistnienie uprawnień, wynikających z uczestnictwa w Zakładzie, lub też ustalającego rodzaj i wysokość tych uprawnień służy osobie interesowanej prawo odwołania do Ministra Skarbu w terminie dni trzydziestu od dnia doręczenia orzeczenia. Minister Skarbu rozstrzyga ostatecznie w administracyjnym toku instancyj.

§ 44.

W przypadkach, w których przyznanie lub podwyższenie emerytury albo też doliczenie do wysługi emerytalnej pewnego okresu zgodnie z właściwemi przepisami emerytalnemi wyłącznie lub między innemi warunkami uzależnione jest od uznania Prezydenta Rzeczypospolitej lub władz naczelnych, orzekać mogą tylko te władze.

§ 45.

Wszystkie podania i oświadczenia stron, dotyczące świadczeń emerytalnych (§ 43 ust. (1)), oraz wszelkie zawiadomienia o okolicznościach, mających wpływ na prawo do otrzymywanej emerytury lub na jej wysokość, należy wnosić do Zakładu.

§ 46.

Orzeczenie w sprawie przyznania (dekret emerytalny) lub odmowy przyznania uposażenia emerytalnego powinno być doręczone odbiorcy za pokwitowaniem, które dołącza się do akt osobowych.

§ 47.

(1) Jeżeli uczestnik Zakładu, z którym rozwiązano stosunek służbowy, nie nabył prawa do emerytury, Zakład wydaje odpowiednie orzeczenie. Orzeczenie to między innemi powinno zawierać wymienienie ustalonych okoliczności faktycznych, stwierdzających brak warunków, wymaganych do nabycia prawa do emerytury, oraz przytoczenie przepisów prawnych, którym interesowany nie czyni zadość.

(2) Jeżeli przyczyną odmowy przyznania emerytury jest brak wymaganej ilości lat służby, orzeczenie powinno zawierać dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby interesowanego i wskazanie powodów niewystarczalności lub niezaliczalności poszczególnych okresów.

(3) Jeżeli w aktach osobowych interesowanego są wzmianki o odbyciu pewnych okresów służby, zaliczalnych do wysługi emerytalnej, lecz należycie nieudowodnionych, a od zaliczenia tych okresów zależne jest przyznanie emerytury, wydanie orzeczenia, odmawiającego przyznania tej emerytury, powinno nastąpić po uprzedniem wezwaniu interesowanego do przedstawienia wymaganych dowodów i po bezskutecznym upływie wyznaczonego w tym celu terminu, który nie może być krótszy niż 60 dni.

§ 48.

(1) Dekret emerytalny powinien zawierać:

1) imię i nazwisko uczestnika Zakładu z podaniem tytułu oraz grupy uposażenia, do któ-

rej należał ostatnio w czynnej służbie, lub stopnia i zaznaczeniem „w stanie spoczynku" lub „były",

2) datę orzeczenia oraz datę, od której została przyznana emerytura,
3) wskazanie prawnej podstawy przyznania emerytury,
4) dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby i pracy, zaliczonych do wysługi emerytalnej, ze wskazaniem stosunku, w jakim zaliczenie nastąpiło, oraz dokładne obliczenie wysokości emerytury,
5) dokładne wyszczególnienie wszystkich okresów służby i pracy, niezaliczonych do wysługi emerytalnej, ze wskazaniem powodów niezaliczenia,
6) oznaczenie sposobu przekazywania przyznanej emerytury,
7) pouczenie o obowiązku zawiadamiania Zakładu o wszelkich zmianach, mających wpływ na prawo do otrzymywania emerytury lub na jej wysokość, oraz pouczenie o środku odwoławczym od danego orzeczenia, a mianowicie: wskazanie władzy, do której odwołanie powinno być wniesione i władzy, w której powinno być złożone oraz terminu, w jakim wniesienie odwołania może nastąpić,
8) podpis Dyrektora Naczelnego lub upoważnionego przez niego członka Dyrekcji (§ 33 ust. (1)).

(2) Brak pouczenia o obowiązku zawiadamiania władzy o wszelkich zmianach, mających wpływ na prawo do otrzymywania uposażenia emerytalnego lub na jego wysokość, nie wpływa na odpowiedzialność interesowanych osób z tytułu podstępnego uzyskania wyższego wymiaru emerytury.

§ 49.

Postanowienia § 46 — 48 stosuje się odpowiednio do wdów i sierot, przyczem jeżeli emeryt zmarł po uprawomocnieniu się wymiaru emerytury, w dekrecie emerytalnym nie wyszczególnia się okresów służby i pracy, niezaliczonych do wysługi emerytalnej zmarłego emeryta.

§ 50.

(1) W imieniu osób niezdolnych do działań prawnych wszystkie podania i oświadczenia składają prawni zastępcy tych osób.

(2) Do podań i oświadczeń, składanych przez prawnych zastępców, oprócz innych wymaganych dowodów powinny być dołączone należycie uwierzytelnione odpisy dokumentów, stwierdzających ustanowienie zastępstwa, o ile nie wynika ono z samego prawa. W tym ostatnim przypadku istnienie prawnego zastępstwa powinno być stwierdzone świadectwami urodzenia, małżeństwa lub śmierci.

(3) Wszelkie pisma, przeznaczone dla osób niezdolnych do działań prawnych, doręcza się ich prawnym zastępcom.

§ 51.

Świadczenia wypłaca się osobie uprawnionej. Jeżeli osoba uprawniona jest niezdolna do otrzymywania świadczeń, świadczenia te wypłaca się jej prawnemu zastępcy.

CZĘŚĆ III.

Nadzór państwowy.

§ 52.

Władzę nadzorczą nad działalnością Zakładu sprawuje Minister Skarbu.

§ 53.

Do Ministra Skarbu należy w szczególności:

1) czuwanie nad przestrzeganiem przez Zakład przepisów ustaw, rozporządzeń, statutów i regulaminów,
2) zatwierdzanie regulaminu Rady Zakładu i zmian tego regulaminu,
3) unieważnianie lub zawieszanie z własnej inicjatywy uchwał organów Zakładu, jeżeli uchwały te sprzeciwiają się przepisom prawnym, statutom, regulaminom lub też są sprzeczne z celami Zakładu, albo są szkodliwe dla jego stanu majątkowego lub dla interesu publicznego,
4) decydowanie w sprawach, zastrzeżonych osobnemi przepisami, i w sprawach, które zastrzeże do swej aprobaty na mocy oddzielnych zarządzeń.

§ 54.

Obowiązkowemu zatwierdzeniu przez Ministra Skarbu, oprócz wymienionych w § 7 ust. (4), podlegają uchwały i decyzje organów Zakładu w następujących sprawach majątkowych:

1) dokonywanie w razie konieczności wydatków przed zatwierdzeniem budżetu,
2) ustalania zasad i sposobu pokrywania kosztów wykonywania przez władze i instytucje poszczególnych czynności dla Zakładu.

§ 55.

(1) Preliminarz budżetowy Zakładu powinien być przedstawiany władzy nadzorczej naj-

później do dnia 31 grudnia każdego roku kalendarzowego.

(2) Do czasu zatwierdzenia preliminarza budżetowego przez władzę nadzorczą Zakład może, z zastrzeżeniem postanowień § 54 p. 1, dokonywać wydatków miesięcznych w wysokości jednej dwunastej części budżetu z roku ubiegłego, przyczem jednak Zakład nie może dokonywać bez specjalnego zezwolenia władzy nadzorczej nowych inwestycyj.

(3) W razie odmowy władzy nadzorczej zatwierdzenia preliminarza budżetowego w całości Zakład powinien przedstawić nowy preliminarz w ciągu 6 tygodni od dnia odmowy, w razie zaś odmowy zatwierdzenia części preliminarza i wezwania ze strony władzy nadzorczej do wprowadzenia zmian do tego preliminarza — Zakład powinien przedstawić w tymże terminie nowe odpowiednie części preliminarza. Władza nadzorcza ustala z urzędu budżet, jeżeli uzna, że ponownie przedstawiony preliminarz lub zmiany, dotyczące niezatwierdzonej części pierwotnego preliminarza, nie mogą być zatwierdzone.

§ 56.

Przeciwko wszelkim zarządzeniom i uchwałom organów Zakładu może być wniesione zażalenie do władzy nadzorczej, jeżeli statut niniejszy nie stanowi inaczej.

CZĘŚĆ IV.

Pomoc władz, instytucyj, przedsiębiorstw i zakładów państwowych i samorządowych oraz instytucyj ubezpieczeń społecznych.

§ 57.

(1) Władze i urzędy państwowe oraz samorządowe, instytucje ubezpieczeń społecznych i zaopatrzeń emerytalnych, tudzież instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady państwowe oraz komunalne powinny współdziałać z Zakładem przy wykonywaniu powierzonych mu czynności.

(2) Władze, urzędy i instytucje, wymienione w ust. (1), są obowiązane na żądanie Zakładu lub jego funkcjonarjuszów, tudzież władz, urzędów i instytucyj, działających z jego ramienia na zasadzie postanowień ust. (1), udzielać wszelkich pisemnych i ustnych wyjaśnień co do okoliczności, mających znaczenie dla wykonania postanowień statutu niniejszego.

§ 58.

Zakład ma prawo bezpośredniego porozumiewania się ze wszystkiemi władzami, urzędami, instytucjami, przedsiębiorstwami i zakładami państwowemi, samorządowemi i ubezpieczeniowemi, wymienionemi w paragrafie poprzedzającym.

§ 59.

Zakład może powierzać zastępcze wykonywanie pewnych funkcyj poszczególnym władzom, urzędom i instytucjom, wymienionym w § 57, na zasadzie upoważnienia, udzielonego przez Ministra Skarbu w porozumieniu z zainteresowanym ministrem. Przekazanie tych czynności związkom samorządowym może nastąpić jedynie za odpowiedniem wynagrodzeniem.

CZĘŚĆ V.

Przepisy przejściowe.

§ 60.

(1) Na okres przejściowy, określony zarządzeniem Ministra Skarbu, powołany będzie narazie Dyrektor Naczelny, któremu służyć będą samodzielnie wszystkie prawa, przyznane w niniejszym statucie członkom Dyrekcji zbiorowo.

(2) Dalsi członkowie Dyrekcji mogą być powoływani w miarę potrzeby.

(3) Aż do chwili powołania któregokolwiek z dalszych członków Dyrekcji, Dyrektora Naczelnego zastępuje pracownik Zakładu, wyznaczony przez Radę na wniosek Dyrektora Naczelnego i zatwierdzony przez władzę nadzorczą.

(4) Prawa Dyrektora Technicznego służyć będą w przypadku, wskazanym w ust. (1), jednemu z pracowników Zakładu, posiadającemu wykształcenie techniczno - ubezpieczeniowe i przygotowanie praktyczne, wyznaczonemu przez Radę na wniosek Dyrektora Naczelnego i zatwierdzonemu przez władzę nadzorczą.

41

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 6 marca 1934 r.

o przepisach finansowych dla Państwowego Zakładu Emerytalnego. *).

Na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239) oraz rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668) zarządza się, co następuje:

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. W tekście niniejszego rozporządzenia oznacza się w skróceniu Państwowy Zakład Emerytalny, jako „Zakład", Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych oraz te instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady, wyjąwszy przedsiębiorstwo „Polska Poczta, Telegraf i Telefon", w których zatrudnienie zwalnia w myśl art. 5 p. 4 — 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) od obowiązku ubezpieczenia w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych — jako „instytucje ubezpieczające", ustawę z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. 1931 r. Nr. 42, poz. 380) z późniejszemi zmianami i uzupełnieniami, — jako „ustawa emerytalna", rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) z późniejszemi zmianami i uzupełnieniami — jako „rozporządzenie o ubezpieczeniu pracowników umysłowych", a statut Państwowego Zakładu Emerytalnego, ustalony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 276) — jako „statut Zakładu".

§ 2. (1) Zakład prowadzi rachunkowość i sporządza preliminarze budżetowe, sprawozdania roczne oraz zamknięcia rachunkowe według zasad, ustalanych przez Ministra Skarbu.

(2) Sprawozdanie roczne wraz z protokółem Komisji Rewizyjnej i zamknięcia rachunkowe oraz bilanse ubezpieczeniowo - techniczne Zakład przesyła Ministrowi Skarbu w terminach przez niego określonych.

§ 3. Wpływy Zakładu składają się:

1) ze składek emerytalnych (§ 5, 6 i 10 ust. (1) i (2)),
2) z dochodu z majątku i urządzeń Zakładu oraz odsetek od ulokowanych kapitałów,
3) z wpłat i subwencyj Skarbu Państwa (§ 8, 9 ust. (2) i § 16),
4) ze składek, przekazywanych przez instytucje ubezpieczające (§ 31 — 36),
5) z darowizn, zapisów i subsydjów.

§ 4. Fundusze Zakładu mogą być używane jedynie na cele przewidziane w ustawie emerytalnej oraz w innych przepisach o zaopatrzeniu emerytalnem uczestników Zakładu, w statucie Zakładu i w rozporządzeniu niniejszem, tudzież na pokrycie kosztów administracyjnych Zakładu.

Rozdział II.

Składki emerytalne.

§ 5. (1) Skarb Państwa uiszcza składki emerytalne za funkcjonarjuszów państwowych oraz zawodowych wojskowych, będących uczestnikami Zakładu.

(2) Składki emerytalne oblicza się procentowo od uposażeń służbowych, zaliczalnych do podstawy wymiaru emerytury.

§ 6. Wysokość składki emerytalnej ulegać będzie co najmniej w odstępach co 5 lat sprawdzeniu ubezpieczeniowo-technicznemu, które ma wykazać, czy składka obowiązująca, jako składka stała, wystarczy w przyszłości na pokrycie wszystkich odpowiednich świadczeń, oraz jak wysoka ma być ta składka. Na podstawie tego sprawdzenia Rada Ministrów w drodze rozporządzenia na wniosek Ministra Skarbu ustala wysokość składki emerytalnej na najbliższe 5 lat.

§ 7. Ze wszystkich wpływów, z wyjątkiem wpłat przeznaczonych na Fundusz B (§ 8 i 16 ust. (7) p. 2), Zakład tworzy fundusz rezerwowy, nazwany Funduszem A, który służy na pokrycie kosztów administracyjnych oraz świadczeń, wynikających:

1) z nabycia praw emerytalnych przez uczest-

*) Dz. U. R. P. Nr. 31 z 1934 r., poz. 277.

nika Zakładu, którego zdolność do pracy zarobkowej wskutek ułomności cielesnej lub umysłowej, albo też wskutek upadku sił fizycznych trwale spadła poniżej 50%,

2) z nabycia praw emerytalnych przez uczestnika Zakładu, który odpowiada warunkom, wymienionym w art. 9 ust. (2) p. 2 ustawy emerytalnej,

3) z nabycia praw emerytalnych przez uczestnika Zakładu, który osiągnął wiek i wysługę emerytalną, uprawniającą do przejścia na emeryturę na własną prośbę,

4) w przypadku śmierci uczestnika lub emerytowanego uczestnika Zakładu.

§ 8. (1) W razie przejścia uczestnika Zakładu w stan spoczynku z innych przyczyn, aniżeli wymienione w § 7 p. 1 — 3, Skarb Państwa przekaże Zakładowi sumę, równą wartości kapitałowej całej emerytury i związanych z nią ekspektatyw, obliczoną z uwzględnieniem ryzyka indywidualnego i zmniejszoną o rezerwę techniczną, utworzoną dla danego uczestnika Zakładu w Funduszu A.

(2) Z wpłat, wymienionych w ust. (1), Zakład tworzy oddzielny fundusz rezerwowy, nazwany Funduszem B, przeznaczony wyłącznie na pokrycie świadczeń, na które zostały dokonane odpowiednie wpłaty przez Skarb Państwa. Fundusz ten powinien posiadać pełne kapitałowe pokrycie płynnych zobowiązań i związanych z niemi ekspektatyw.

(3) Fundusz A przekaże rezerwę techniczną uczestnika Zakładu w przypadkach, oznaczonych w ust. (1), Funduszowi B, który dokonywać będzie wypłaty wszelkich świadczeń aż do wygaśnięcia uprawnień, nabytych przez interesowanych uczestników Zakładu, bądź przez osoby po nich pozostałe.

§ 9. (1) Zasoby, zebrane na rachunku Funduszu A, nie będą mogły być używane na pokrycie świadczeń, wypłacanych przez Fundusz B, lub na pokrycie niedoborów tego Funduszu i wzajemnie.

(2) Niedobory techniczno-ubezpieczeniowe poszczególnych funduszów pokrywa Skarb Państwa w granicach ustawowej gwarancji na zasadach następujących:

1) niedobór Funduszu A — przez odpowiednie podwyższenie składki emerytalnej lub przez jednorazową albo też wielokrotną subwencję,

2) niedobór Funduszu B — wyłącznie przez jednorazową subwencję lub wielorazowe wpłaty do wysokości powstałego niedoboru.

§ 10. (1) Składki emerytalne (§ 5 i 6) należą się Zakładowi za każdy miesiąc kalendarzowy, za który uczestnik Zakładu otrzymał uposażenie służbowe.

(2) Jeżeli przepisy ustawy emerytalnej przewidują korzystniejsze liczenie jakichkolwiek okresów służby cywilnej lub wojskowej do wysługi emerytalnej, aniżeli w stosunku jednego miesiąca za każdy miesiąc kalendarzowy, wówczas opłata emerytalna, uiszczana przez Skarb Państwa do Zakładu za uczestników Zakładu, pozostających na takiej korzystnej zaliczalnej służbie, ulega podwyższeniu w takim stosunku, w jakim pozostaje korzystniejsze zaliczenie pełnionej służby do liczenia kalendarzowego.

(3) Składki emerytalne powinny być przekazane Zakładowi w ciągu miesiąca, licząc od dnia, w którym zostało wypłacone uposażenie służbowe.

(4) Składki emerytalne przekazuje Skarb Państwa Zakładowi na zasadzie obliczenia stanu osobowego uczestników Zakładu z uwzględnieniem wysokości ich uposażenia służbowego, zaliczalnego do podstawy wymiaru emerytury.

(5) Od zaległych składek emerytalnych, niewpłaconych w terminie przepisanym, Skarb Państwa uiszcza odsetki według stopy technicznej.

(6) Składki emerytalne, nienależnie pobrane, zwraca Zakład Skarbowi Państwa z oprocentowaniem według stopy technicznej.

(7) Stopą techniczną jest stopa procentowa, przyjęta przy obliczaniu wysokości składki emerytalnej (§ 6).

§ 11. Należne Zakładowi od Skarbu Państwa składki emerytalne nie podlegają przedawnieniu.

Rozdział III.

Szczegółowe przepisy finansowe.

§ 12. (1) W miarę potrzeby Zakład może tworzyć fundusze specjalne. Sposób tworzenia i użytkowania tych funduszów ustala Rada Zakładu, przyczem odpowiednia uchwała wymaga zatwierdzenia władzy nadzorczej.

(2) Fundusze specjalne mogą być używane tylko na cele, którym mają służyć.

§ 13. Rok obrachunkowy rozpoczyna się dnia 1 kwietnia, a kończy się dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego.

§ 14. (1) Zakład opracowuje bilanse ubezpieczeniowo - techniczne co najmniej raz na 5 lat oddzielnie dla każdego z Funduszów A i B.

(2) Ogólne metody opracowywania tych bilansów oraz metody przeprowadzania badań ubezpieczeniowo - technicznych (§ 6) ustala Rada Zakładu, której uchwała wymaga zatwierdzenia Ministra Skarbu.

§ 15. (1) Fundusze rezerwowe Zakładu, przeznaczone na pokrycie zobowiązań z tytułu świadczeń (§ 7 i 8), powinny być lokowane za zabezpieczeniem w myśl postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lutego 1928 r. o sposobie lokowania funduszów przez osoby prawa publicznego, fundacje i osoby niewłasnowolne, oraz o sposobie lokowania kaucyj, składanych z tytułu obowiązku publicznego (Dz. U. R. P. Nr. 17, poz. 141) z późniejszemi zmianami i uzupełnieniami.

(2) Przynajmniej 50 (pięćdziesiąt) procent funduszów rezerwowych na pokrycie zobowiązań z tytułu świadczeń z Funduszu A, a 15 (piętnaście) procent z Funduszu B lokuje się w państwowych lub przez Państwo gwarantowanych papierach procentowych.

(3) Dochód z lokat środków finansowych Zakładu nie może być niższy, aniżeli stopa techniczna (§ 10 ust. (7)).

Rozdział IV.

Rozrachunek ze Skarbem Państwa i zaliczalność do wysługi emerytalnej okresów, za które Zakładowi nie uiszczono składek emerytalnych ani ubezpieczeniowych.

§ 16. (1) Za okresy, zaliczalne do emerytury funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, a poprzedzające ich uczestnictwo w Zakładzie, Skarb Państwa wpłaca sumę, stanowiącą równowartość rezerwy technicznej, odpowiadającej zaliczalnym okresom. Suma ta jest obliczana przy założeniu, że poszczególne okresy kolejno łączą się z sobą i bezpośrednio poprzedzają uczestnictwo w Zakładzie, oraz z uwzględnieniem wieku i zaliczalnego do podstawy wymiaru emerytury uposażenia w czasie powstania obowiązku uczestnictwa w Zakładzie.

(2) Jeżeli pewien okres, poprzedzający uczestnictwo w Zakładzie, za który Zakład nie otrzymuje składek emerytalnych ani ubezpieczeniowych, jest zaliczalny do emerytury w pewnym stosunku do okresu uczestnictwa w Zakładzie, Skarb Państwa wpłaca corocznie oprócz składek emerytalnych sumę, stanowiącą równowartość przyrostu rezerwy technicznej, odpowiadającego okresowi corocznie dodatkowo zaliczalnemu do wysługi emerytalnej. Przyrost rezerwy oblicza się w tym przypadku z zastosowaniem zasad, zawartych w ust. (1).

(3) Jeżeli funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym zostały doliczone do emerytury pewne okresy, których zaliczalność wyłącznie lub między innemi warunkami uzależniona jest od uznania władzy, rezerwę techniczną oblicza się z uwzględnieniem wieku i zaliczalnego do podstawy wymiaru emerytury uposażenia w czasie uskutecznienia doliczenia.

(4) O ile w przypadku, przewidzianym w ust. (3), uczestnik Zakładu na skutek doliczenia wskazanych okresów nabył prawo do emerytury, którejby bez tego doliczenia nie uzyskał, Skarb Państwa przekaże Zakładowi sumę, oznaczoną w § 8 ust. (1), jeżeli zaś doliczenie w tych warunkach następuje po śmierci uczestnika, Skarb Państwa przekaże Zakładowi sumę równą wartości kapitałowej ewentualnych pensyj (wdowiej i sierocych).

(5) Jeżeli w przypadkach, przewidzianych w ust. (1) — (3), uczestnik Zakładu uiścił do Zakładu opłaty emerytalne celem uzyskania doliczenia pewnych okresów, zaliczalnych do emerytury pod warunkiem uiszczenia składek, Skarb Państwa zmniejsza odpowiednio przekazywane sumy.

(6) Sumy, przewidziane w ust. (1), płatne są w ciągu miesiąca od powstania obowiązku uczestnictwa w Zakładzie, sumy, przewidziane w ust. (2), — w ciągu miesiąca od ukończenia danego roku uczestnictwa w Zakładzie, a sumy, wymienione w ust. (3), — w ciągu miesiąca od uskutecznienia doliczenia danego okresu do emerytury. Do sum zaległych ma zastosowanie § 10 ust. (5).

(7) Zarachowanie powyżej wyszczególnionych wpłat ma być dokonywane na następujących zasadach:

1) wpłaty, oznaczone w ust. (1) — (3), zarachowywane będą na Fundusz A,
2) wpłaty, oznaczone w ust. (4), zarachowywane będą na Fundusz B, który dokonywać będzie wypłat wszystkich świadczeń, wynikających z odpowiednich zaliczeń, aż do wygaśnięcia uprawnień, nabytych przez interesowanych uczestników Zakładu, bądź przez osoby po nich pozostałe,
3) w przypadkach, oznaczonych w ust. (4), Fundusz A przekaże Funduszowi B rezerwę techniczną uczestnika Zakładu, za którego Skarb Państwa dokonał wpłaty, przewidzianej w § 8 ust. (1).

§ 17. Rezerwy techniczne, wartości kapi-

tałowe emerytur i związanych z niemi ekspektatyw oraz wartości kapitałowe pensyj wdowich i sierocych określane będą według zasad obliczania, ustalanych przez Radę Zakładu, a zatwierdzanych przez Ministra Skarbu.

§ 18. (1) Wpłaty Skarbu Państwa mogą odbywać się na zasadach, ustalanych przez Ministra Skarbu, w drodze zarachowania i wzajemnego potrącenia należności Skarbu Państwa z tytułu wypłaty na rachunek Zakładu świadczeń emerytalnych z zachowaniem zasad § 15 ust. (3).

(2) Wpłaty Skarbu Państwa mogą być dokonywane przez odstąpienie Zakładowi części majątku państwowego z zastrzeżeniem zachowania odpowiednich dla takiego odstąpienia zasad postępowania, ustanowionych w obowiązujących przepisach prawnych, oraz postanowień § 15.

(3) W przypadku, wskazanym w ustępie poprzedzającym, przeniesienie na Zakład przejmowanych przezeń praw majątkowych wolne jest od wszelkich opłat i podatków. Przepisanie praw hipotecznych w przypadku odstąpienia majątku nieruchomego następuje na wspólny wniosek Prokuratorji Generalnej i Zakładu

Rozdział V.

Przekazywanie składek między Zakładem a instytucjami ubezpieczającemi.

§ 19. Zakład przekazuje niezwłocznie instytucji ubezpieczającej składki na rzecz uczestnika, który po rozwiązaniu stosunku służbowego, uzasadniającego uczestnictwo w Zakładzie, wstąpił do zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia w tej instytucji ubezpieczającej.

§ 20. Na przekazanie składek przez Zakład nie ma wpływu skazanie uczestnika Zakładu w czasie trwania lub po rozwiązaniu stosunku służbowego, uzasadniającego uczestnictwo w Zakładzie, przez sąd karny lub dyscyplinarnie na karę, pociągającą utratę lub ograniczenie prawa do emerytury albo odprawy.

§ 21. Zakład nie przekazuje składek na rzecz uczestników, którzy przy rozwiązaniu stosunku służbowego, uzasadniającego uczestnictwo w Zakładzie, nabyli prawo do emerytury, choćby to prawo następnie stracili wskutek jego zgaśnięcia lub zrzeczenia się.

§ 22. Zakład przekazuje składki na wniosek instytucji ubezpieczającej.

§ 23. (1) Za czas uczestnictwa w Zakładzie Zakład przekazuje instytucjom ubezpieczającym tytułem składek 8 (osiem) procent płacy podstawowej, właściwej dla każdego miesięcznego uposażenia, przyczem sumy, w ten sposób obliczone, zmniejsza się o 1 (jeden) procent. Płacę podstawową oblicza się według przepisów rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

(2) Za zaliczalne do emerytury okresy po 31 grudnia 1927 r., poprzedzające uczestnictwo w Zakładzie, Zakład przekazuje tytułem składek 8 (osiem) procent płacy podstawowej, właściwej dla każdoczesnego miesięcznego uposażenia z tem zastrzeżeniem, że jeżeli chodzi o okresy, za które Zakład otrzymał ze Skarbu Państwa rezerwę techniczną, ośmioprocentową składkę oblicza się od uposażenia, otrzymanego przez uczestnika Zakładu przy powstaniu obowiązku uczestnictwa w Zakładzie.

§ 24. Zakład nie przekazuje składek za okresy służby, nie zaliczalne do wysługi emerytalnej w myśl art. 38 lit. b, c i d oraz art. 51 lit. a, b, c i f ustawy emerytalnej.

§ 25. Na przekazywanie składek i wysokość przekazywanych sum nie ma wpływu otrzymanie przez danego uczestnika odprawy.

§ 26. (1) Wraz z sumami, wymienionemi w § 23, Zakład przekazuje składane odsetki od nich, obliczone przy kapitalizacji rocznej według stopy technicznej Zakładu, obowiązującej w chwili przekazania.

(2) Jeżeli chodzi o okresy, za które Zakład otrzymał ze Skarbu Państwa rezerwę techniczną, procent składany oblicza się przy założeniu, że poszczególne okresy, za które została wpłacona rezerwa techniczna, kolejno łączą się ze sobą i bezpośrednio poprzedzają uczestnictwo w Zakładzie.

§ 27. Przekazanie składek zostaje wstrzymane, jeżeli w sprawie przyznania zaopatrzenia emerytalnego uczestnikowi Zakładu lub jego rodzinie toczy się postępowanie administracyjne lub sądowo-administracyjne.

§ 28. (1) W przypadku, gdy po przekazaniu składek przez Zakład zostanie wszczęte lub wznowione postępowanie emerytalne i w jego wyniku uczestnikowi Zakładu lub pozostałej po nim rodzinie zostanie przyznane zaopatrzenie emerytalne, instytucja ubezpieczająca zwraca sumy, otrzymane poprzednio z Zakładu.

(2) O ile jednak w przypadku, przewidzianym w ust. (1), uczestnik Zakładu (wdowa, sierota po nim) korzystał już ze świadczeń emerytalnych w jednej z instytucyj ubezpieczających, Zakład potrąci mu z uposażenia emerytalnego

(pensji wdowiej, sierocej) i przekaże tej instytucji sumy, które ona na skutek przekazania poprzednio składek przez Zakład wypłaciła tytułem świadczeń emerytalnych.

§ 29. (1) Instytucja ubezpieczająca zalicza w całości do wysługi emerytalnej (miesięcy składkowych) czas, za który Zakład powinien przekazać jej sumy, wymienione w § 23; czas ten zalicza się do wysługi, uzasadniającej prawo do świadczeń emerytalnych lub do miesięcy składkowych, uzasadniających w razie przerwy w zatrudnieniu zaliczanie miesięcy składkowych, przebytych przed przerwą.

(2) Czas, za który Zakład powinien przekazać składki, zalicza się do wysługi emerytalnej (miesięcy składkowych) danego pracownika niezależnie od terminu, w którym stwierdzono istnienie obowiązku przekazania składek lub rzeczywiście je przekazano.

(3) Czas, za który Zakład przekazał składki, nie może być uważany za przerwę w zatrudnieniu, któraby w myśl przepisów danej instytucji ubezpieczającej pozbawiała pracownika prawa do świadczeń emerytalnych lub ograniczała ich wysokość.

§ 30. (1) Instytucja ubezpieczająca przekazuje otrzymane z Zakładu sumy innej instytucji ubezpieczającej, jeżeli pracownik przeszedł do zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia w tej innej instytucji. Przekazane zostają sumy, otrzymane od Zakładu zarówno wprost, jak i za pośrednictwem innych instytucyj ubezpieczających.

(2) W przypadkach, gdy instytucja ubezpieczająca otrzymuje od innej instytucji ubezpieczającej składki, przekazane poprzednio przez Zakład, stosuje się postanowienia § 29.

§ 31. Instytucje ubezpieczające przekazują niezwłocznie Zakładowi składki na rzecz uczestników Zakładu, którzy przed uczestnictwem w Zakładzie pozostawali w zatrudnieniu, uzasadniającem obowiązek ubezpieczenia lub opłacania składek emerytalnych, bądź też dobrowolnie opłacali składki w tych instytucjach ubezpieczających.

§ 32. Na przekazanie składek przez instytucje ubezpieczające nie ma wpływu skazanie pracownika w czasie trwania lub po rozwiązaniu stosunku służbowego z daną instytucją przez sąd karny lub dyscyplinarnie na karę, pociągającą w myśl przepisów tej instytucji utratę lub ograniczenie prawa do świadczeń emerytalnych lub jednorazowych (odprawy i t. d.).

§ 33. (1) Instytucje ubezpieczające nie przekazują składek i wymienionych w § 35 sum na rzecz pracowników, którzy nabyli prawo do świadczeń emerytalnych danej instytucji.

(2) Instytucje ubezpieczające przekazują jednak składki i wymienione w § 35 sumy, jeżeli pracownik zrzeknie się świadczeń emerytalnych z danej instytucji i zwróci jej otrzymane świadczenia pod warunkiem, że takie zrzeczenie się jest dopuszczalne na mocy obowiązujących tę instytucję przepisów.

§ 34. (1) Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych przekazuje składki za okresy zaliczalne do ubezpieczenia po dniu 31 grudnia 1927 r. w wysokości, obliczonej według zasad, zawartych w rozporządzeniu o ubezpieczeniu pracowników umysłowych a odnoszących się do przekazywania składek.

(2) Pozostałe instytucje ubezpieczające przekazują sumy, wynoszące 8 (osiem) procent każdoczesnego wynagrodzenia miesięcznego pracownika.

(3) Instytucje ubezpieczające, o których mowa w ustępie poprzedzającym, przekazują składki za cały czas pracy umysłowej, opłaconej składkami emerytalnemi, bez względu na przerwy w służbie lub pracy; nie przekazują natomiast składek za czas, za który składki zostały już poprzednio przekazane Zakładowi, Skarbowi Państwa lub innej instytucji ubezpieczającej.

§ 35. Instytucje ubezpieczające przekazują również zmniejszone o 5 (pięć) procent sumy, otrzymane poprzednio na rzecz danego pracownika od Zakładu, Skarbu Państwa lub innych instytucyj ubezpieczających.

§ 36. Wraz ze składkami i sumami, o których mowa w § 34 i 35, instytucje ubezpieczające przekazują składane odsetki od nich, obliczone przy kapitalizacji rocznej według stopy technicznej Zakładu, obowiązującej w czasie przekazania. Jednak Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych stosuje własną stopę techniczną.

§ 37. Na przekazywanie składek i na wysokość przekazywanych sum nie ma wpływu otrzymanie przez pracownika od danej instytucji ubezpieczającej w związku ze zwolnieniem z zatrudnienia jednorazowego świadczenia (odprawy).

§ 38. Przekazanie składek zostaje wstrzymane, jeżeli w sprawie przyznania danemu pracownikowi świadczenia emerytalnego przez instytucję ubezpieczającą toczy się postępowanie

sądowe, administracyjne lub sądowo-administracyjne.

§ 39. Czas, za który Zakładowi powinny być przekazane składki, zalicza się do wysługi emerytalnej niezależnie od terminu, w którym stwierdzono istnienie obowiązku przekazania składek lub rzeczywiście je przekazano.

§ 40. Pracownicy, którym instytucje ubezpieczające odmawiają przekazania składek z powodu nieopłacenia za pewien okres składek emerytalnych (ubezpieczeniowych), mogą bądź opłacić te składki danej instytucji ubezpieczającej, bądź też wpłacić Zakładowi sumę, którą przekazałaby dana instytucja, gdyby składki były opłacone we właściwym czasie.

§ 41. Dla ustalenia, czy zachodzi obowiązek zaliczenia do wysługi emerytalnej pewnych okresów służby lub pracy, Zakład może żądać od właściwej instytucji ubezpieczającej stwierdzenia jeszcze przed przekazaniem składek, czy i za jakie okresy składki takie będą na rzecz danego uczestnika Zakładu przekazane. Podobne żądanie może zgłosić w stosunku do Zakładu instytucja ubezpieczająca, uprawniona do otrzymania składek.

§ 42. (1) Pracownik, na którego rzecz powinny być przekazane składki, może żądać tego od Zakładu lub instytucji ubezpieczającej, obowiązanej w myśl niniejszego rozporządzenia do przekazania składek.

(2) Prawo to nie przedawnia się.

§ 43. (1) Zakład lub instytucja ubezpieczająca, do której pracownik zwrócił się z żądaniem przekazania składek, powinny w ciągu 3 miesięcy przekazać składki lub wydać orzeczenie, stwierdzające, czy i za jakie okresy składki będą przekazane.

(2) Orzeczenie to pracownik może skarżyć w terminie i trybie postępowania, przewidzianych dla dochodzenia praw do świadczeń emerytalnych, wypłacanych przez Zakład czy instytucje ubezpieczające.

(3) Niewydanie orzeczenia w ciągu 3 miesięcy jest równoznaczne z wydaniem orzeczenia, odmawiającego przekazania składek.

§ 44. Pracownik nie może się zrzec przekazania składek ze szkodą Zakładu lub instytucji ubezpieczającej, którym w myśl rozporządzenia niniejszego powinny być przekazane składki.

§ 45. W razie sporu między Zakładem a instytucją ubezpieczającą w sprawie przekazywania składek (§ 19 — 44) rozstrzyga Zakład; od orzeczenia Zakładu służy prawo odwołania do Ministra Skarbu w terminie dni trzydziestu od dnia doręczenia orzeczenia. Minister Skarbu rozstrzyga ostatecznie w administracyjnym toku instancyj.

Rozdział VI.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 46. Do czasu dokonania pierwszego sprawdzenia ubezpieczeniowo - technicznego, przewidzianego w § 6, które może nastąpić przed upływem pierwszych lat pięciu, ustala się wysokość opłaty emerytalnej na 8 (osiem) procent uposażenia uczestników Zakładu, zaliczalnego do podstawy wymiaru emerytury, a stopę techniczną na 4½ (cztery i pół) procent w stosunku rocznym.

§ 47. Wydatki, połączone z uruchomieniem Zakładu i jego organizacją, ponosi Skarb Państwa.

§ 48. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu.

§ 49. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1934 r.

Prezes Rady Ministrów:
(—) **J. Jędrzejewicz.**
Minister Skarbu:
(—) **Wł. Zawadzki.**

42

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu

w dniu 19 kwietnia 1934 r.

o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłem miejscem służbowem oraz w razie przeniesień na nowe miejsce służbowe pracowników państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon".

Na zasadzie § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 stycznia 1934 r. o uposażeniu pracowników państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 26) zarządza się co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie niniejsze reguluje należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia w kraju, na obszarze W. M. Gdańska i poza granicami Państwa pracowników państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon".

§ 2.

Podróżą służbową jest wyjazd służbowy pracownika w celu wykonania poza zwykłem miejscem służbowem czynności służbowych z ramienia władzy, zarządzającej wykonanie tych czynności.

Delegacja ma miejsce wówczas, gdy pracownik zostanie powołany do czasowego pełnienia obowiązków służbowych w innem miejscu służbowem w ramach obowiązującej tam służby.

§ 3.

Pracownikom państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" służą:

1) w razie podróży służbowych i delegacyj:

a) zwrot kosztów przejazdu;

b) diety;

2) w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe:

a) zwrot kosztów przejazdu pracownika, małżonka i dzieci; ponadto zwrot kosztów przejazdu jednej osoby z jego służby;

b) diety dla pracownika za czas przejazdu do nowego miejsca służbowego i za pierwszą dobę pobytu w temże miejscu, oraz dla małżonka i dzieci za taki sam czas, a to dla małżonka w wysokości 75%, dla dzieci — 50% diet, przysługujących przeniesionemu pracownikowi;

c) zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego.

§ 4.

Przez pojęcia: „małżonek i dzieci", względnie „rodzina", użyte w niniejszem rozporządzeniu, rozumie się pozostających na utrzymaniu pracownika:

a) żonę — z wyjątkiem sądownie separowanej, jeżeli na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji;

b) męża zupełnie niezdolnego do zarobkowania;

c) dzieci ślubne, uprawnione i pasierbów — do ukończenia 18 lat życia, jeżeli zaś uczęszczają do szkół publicznych lub wskutek ułomności fizycznych, umysłowych, albo nieuleczalnej choroby nie mogą na swoje utrzymanie zarabiać — do ukończenia 24 lat, z wyjątkiem tych, które weszły w związki małżeńskie.

Należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia w kraju.

§ 5.

Następujące należności, uwidocznione w tabeli, przysługują pracownikom w zależności od zajmowanych stanowisk:

L. p.	RODZAJ STANOWISKA	diety zł	Prawo do zwrotu kosztów przejazdu koleją lub statkiem według klasy
1	Dyrektor (Okręgu Poczt i Telegrafów, Izby Kontroli Rachunkowej Poczt i Telegrafów, Państwowego Instytutu Telekomunikacyjnego) .	30	I
2	Wicedyrektor	20	I
3	Naczelnik wydziału . . . . Dyrektor urzędu	15	II
4	Kierownik oddziału . . . . Radca . . . . Inspektor . . . . Naczelnik urzędu I klasy . . . . . Kierownik wydziału	12	II

L. p.	RODZAJ STANOWISKA	diety zł.	Prawo do zwrotu kosztów przejazdu koleją lub statkiem według klasy
5	Referendarz . . . . Naczelnik urzędu II klasy . . . . . Zastępca naczelnika urzędu I klasy . . . . Kierownik oddziału (w służbie wykonawczej) . Naczelnik urzędu III klasy	10	II
6	Podreferendarz . . . . . . Sekretarz . . . . Kierownik kancelarji . . . . . Pomocnik . . . . Kontroler . . . . Naczelnik urzędu IV i V klasy . . . . Technik . . . . Asystent . . . . Młodszy technik	9	II
7	Praktykant	7	II
8	Nadzorca . . . . Ekspedjent . . . . Monter	7	III
9	Pocztyljon . . . . Młodszy monter . . . . . . Woźny	6	III

Pracownikom, pełniącym obowiązki przywiązane do wymienionych w poprzednim ustępie stanowisk, przysługują diety ustalone dla danego stanowiska, od dnia objęcia obowiązków służbowych.

§ 6.

Zwrot kosztów przejazdu obejmuje cenę biletów jazdy koleją lub statkiem, oraz zwrot kosztów przejazdu innemi środkami komunikacyjnemi, koszty przewozu koleją, statkiem lub innemi środkami lokomocji bagażu podróżnego, oraz ryczałt na pokrycie kosztów dojazdu do dworca i z dworca kolejowego, do przystani i z przystani, do stacji autobusowej, lotniczej i z tych stacyj.

§ 7.

Jeżeli na statku znajdują się dwie klasy, zwraca się cenę biletu I klasy również i tym, którzy w myśl postanowień rozporządzenia niniejszego mają w razie jazdy koleją prawo do biletu II klasy, cenę zaś biletu II klasy tym, którzy w razie jazdy koleją mają prawo do biletu III klasy.

Z reguły zwraca się koszty przejazdu pociągami osobowemi. Zwrot kosztów przejazdu pociągiem pośpiesznym lub samolotem ma miejsce tylko wtedy, gdy podróż służbowa ma charakter nagły, albo, gdy przez użycie pociągu pośpiesznego lub samolotu zaoszczędzono diety. Potrzebę użycia pociągu pośpiesznego lub samolotu powinien przełożony, zarządzający podróż służbową, potwierdzić na rachunku kosztów podróży.

Jeżeli zaszła potrzeba przejazdu pociągiem pośpiesznym, w którym niema III klasy, otrzymuje pracownik, który posiada prawo do zwrotu kosztów przejazdu klasą III-cią, zwrot ceny biletu II klasy.

Odbywającym podróże służbowe, oraz delegowanym może być przyznany, po udowodnieniu poniesionych kosztów, zwrot ceny t. z. miejscówki.

Przełożony, zarządzający podróż służbową, może przyznać pracownikom, określonym w pkt. 1 — 2 tabeli do § 5-go zwrot faktycznie poniesionych i udowodnionych kosztów użycia je-

dnego miejsca w wozie sypialnym klasy, przysługującej danemu pracownikowi, jeżeli podróż koleją trwała dłużej niż 6 godzin między 21 a 6 godziną, a zarazem podróż służbowa ma charakter nagły i zachodzi konieczność pełnienia w dniu przybycia czynności służbowych. Zwrot kosztów przejazdu wozem sypialnym powinien odbywać się na podstawie dołączenia do rachunku kosztów podróży oryginalnego kuponu, uprawniającego do zajęcia miejsca w wozie sypialnym.

Za przejazd sługi (§ 3 pkt. 2 a) zwraca się cenę biletu III klasy.

§ 8.

W razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłem miejscem służbowem ponad 6 dni zwraca się udowodnione koszty przewozu koleją, statkiem lub innemi środkami komunikacyjnemi koniecznego osobistego bagażu podróżnego o wadze do 50 kg., zaś w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłem miejscem służbowem ponad 30 dni — o wadze do 100 kg.

Jeżeli dla spełnienia czynności urzędowych koniecznem jest zabranie ze sobą bagażu służbowego, jak aktów, narzędzi, instrumentów i t. p., zwraca się wszystkie koszty jego przewozu, przyczem w rachunku kosztów należy wyszczególnić zawartość bagażu służbowego, jego wagę, oraz faktycznie poniesione wydatki.

§ 9.

Przy przejazdach kołowych zwraca się w miejscowościach, w których obowiązują zatwierdzone przez władze taryfy najmu koni albo samochodu, — ceny podane w taryfie. W miejscowościach, nieposiadających takich taryf, zwraca się cenę najmu koni lub samochodu na podstawie dołączonego przez rachunkozdawcę do rachunku własnoręcznego oświadczenia podającego, oprócz zapłaconej ceny, także ilość kilometrów odbytej drogi kołowej, z wymienieniem miejscowości początkowej i końcowej. W razie wątpliwości, czy zapłacona cena odpowiada miejscowym stosunkom, może kierownik organu, uprawniony do likwidowania rachunku, zasięgnąć informacji magistratu (urzędu gminnego) i zależnie od otrzymanych informacyj odpowiednio zmniejszyć kwotę najmu koni lub samochodu.

Wydatek na najem koni i samochodu zwraca się tylko wtedy, jeżeli niema możności przejazdu tańszym środkiem lokomocji, jak kolejami wszelkiego rodzaju, omnibusami, autobusami, statkami i t. p.

Przy przejazdach omnibusami i autobusami zwraca się koszty według taryfy, obowiązującej dla tych środków lokomocji.

Przy wspólnych podróżach kołowych wolno zaliczać jedną podwodę względnie samochód na 3 osoby. W razie równoczesnego przewozu większej ilości aktów, instrumentów i narzędzi wolno zaliczać jedną podwodę względnie samochód na 2 osoby, a w wyjątkowych przypadkach na 1 osobę.

Koszty wspólnej podróży kołowej zalicza osoba, posiadająca wyższe stanowisko.

Jeżeli drogę odbyto pieszo lub własnemi środkami lokomocji, przyznaje się kwotę, odpowiadającą taryfie najmu koni, w miejscowościach zaś, nieposiadających takiej taryfy — po 30 gr. za każdy kilometr, o ile drogi tej nie można było odbyć tańszym środkiem lokomocji.

§ 10.

Przy miejscowych czynnościach służbowych w miastach, mających ponad 50.000 mieszkańców i w mieście Gdyni, zwraca się koszty przejazdu dorożką lub samochodem w kwocie faktycznie wydanej i odpowiadającej miejscowym cenom, jeżeli odległość miejsca czynności służbowych od gmachu urzędu, w którym pracownik pełni służbę, albo od mieszkania pracownika wynosi więcej niż 2 km. Jeżeli w danem mieście istnieje tańszy środek komunikacyjny np. tramwaj, autobus i t. p., zwraca się koszty przejazdu tym środkiem lokomocji.

§ 11.

Na koszty dojazdu do dworca kolejowego, przystani, stacji autobusowej lub lotniska, jak również przejazdu z jednego dworca (przystani, stacji) na drugi przyznaje się za każdy dojazd albo odjazd ryczałt w wysokości 1.50 zł.

Ryczałt nie należy się, gdy dojazd odbywa się służbowym środkiem lokomocji.

Gdy podróż służbowa odbywa się do kilku miejscowości, przyznaje się ryczałt za dojazdy (odjazdy) w każdej miejscowości.

Jeżeli odległość od gmachu urzędu lub od mieszkania do dworca kolejowego, albo do przystani, stacji autobusowej lub lotniczej wynosi więcej niż 2 km., dojazd można traktować według zasad § 9-go.

§ 12.

Do wyznaczonego miejsca pobytu służbowego należy zdążać bez żadnej przerwy, a to bez względu na odległość.

Wyjazdy z miejsca czasowego pobytu służbowego na noclegi dopuszczalne są tylko wówczas, gdy w danej miejscowości nie można znaleźć noclegu, a okoliczność tę stwierdzi właściwy dla danej miejscowości magistrat albo zarząd gminy.

Organy inspekcyjne mogą jednak w czasie swych podróży służbowych po zakończeniu czynności w jednej miejscowości zatrzymywać się na nocleg w miejscowościach, położonych po drodze do następnej miejscowości, przewidzianej w programie podróży inspekcyjnej.

Przy przejazdach kołowych, odbywanych jednym ciągiem bez przerwy, należy w zasadzie odbyć co najmniej 40 km. drogi w jednym dniu. Zresztą należy używać tylko takich środków komunikacyjnych, które nie powodując niepotrzebnej zwłoki w osiągnięciu celu podróży, połączone są z najmniejszemi kosztami dla państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon".

§ 13.

Jednostką obliczania diet jest 24-godzinny okres czasu, liczony od chwili wyjazdu ze zwykłego miejsca służbowego do chwili powrotu do tegoż miejsca, przyczem:

a) jeżeli pobyt poza zwykłem miejscem służbowem trwa dłużej niż 24 godziny, należy się za końcowy okres czasu, o ile wynosi on więcej niż 12 godzin — cała dieta, jeżeli zaś wynosi więcej niż 6 godzin — połowa diety;

b) jeżeli pobyt poza zwykłem miejscem służbowem trwa krócej niż 24 godziny, należy się cała dieta, o ile pobyt ten trwa dłużej niż 12 godzin, zaś połowa diety w tym przypadku, gdy pobyt poza zwykłem miejscem służbowem, trwa krócej niż 12 godzin, a dłużej niż 6 godzin.

Przy przejeździe środkiem lokomocji, mającym rozkład jazdy (kolej, statek), początek przejazdu należy liczyć od chwili odejścia, ustalonego w tymże rozkładzie jazdy. Przy przejeździe innym środkiem lokomocji, niemającym takiego rozkładu jazdy (końmi, samochodem i t. p.) początek przejazdu należy liczyć od chwili ruszenia z miejsca. Powyższą zasadę należy stosować analogicznie także do oznaczenia czasu zakończenia przejazdu z tym wyjątkiem, że opóźnienie środka lokomocji, mającego rozkład jazdy może być brane pod uwagę tylko w przypadku, gdy wynosi więcej niż 1 godzinę i zostanie udowodnione.

Gdy przejazd odbywa się różnemi środkami lokomocji, należy do czasu trwania przejazdu wliczać również uzasadnione przerwy między przejazdami poszczególnemi środkami lokomocji.

§ 14.

W przypadkach delegacji wypłaca się całe diety w wysokości, ustalonej w § 5, przez pierwsze 2 tygodnie, licząc od chwili wyjazdu ze zwykłego miejsca służbowego, przez następnych 6 tygodni — zmniejszone o 30%, po upływie zaś tego czasu — zmniejszone o 40%.

Delegacja może trwać zasadniczo pół roku. Przedłużenie delegacji ponad ten okres czasu może nastąpić jedynie w wyjątkowych przypadkach, za zgodą Ministra Poczt i Telegrafów.

Jeżeli delegowany otrzymuje bezpłatnie mieszkanie w lokalu urzędowym, zmniejsza się diety, określone w ust. 1, o 10%.

§ 15.

Diety należą się również za niedziele i święta, przypadające w czasie podróży służbowej, delegacji albo przeniesienia.

Diety przysługują także w przypadku zachorowania pracownika w czasie podróży służbowej lub delegacji przez cały czas spowodowanego chorobą pobytu w odnośnej miejscowości, jeżeli choroba zostanie stwierdzona świadectwem lekarskiem, a pracownik nie jest umieszczony na koszt Skarbu Państwa w szpitalu.

§ 16.

Pozostającemu w delegacji nie przysługuje prawo do diet za czas urlopu.

Jeżeli jednak korzystający w czasie delegacji z urlopu wypoczynkowego lub zdrowotnego wyjeżdża na czas tego urlopu do miejscowości zwykłego miejsca służbowego, należy mu przyznać zwrot kosztów jazdy tam i zpowrotem według zasad, obowiązujących przy podróżach służbowych.

§ 17.

W razie podróży służbowej w czasie delegacji do miejscowości, położonych poza miejscem delegacji, uzupełnia się diety pobierane z tytułu delegacji, jeżeli są wypłacane stosownie do § 14 rozporządzenia niniejszego w wymiarze zmniejszonym — do wysokości całej diety, ponadto zwraca się koszty przejazdu według zasad ustalonych rozporządzeniem niniejszem.

W razie odbywania podróży służbowej w pierwszych 2 tygodniach delegacji, za które należy się cała dieta, nie wlicza się do tego okresu czasu dni przebytych w podróży służbowej.

Postanowienia zawarte w poprzednich ustępach nie mają zastosowania do podróży służbowych, które nie trwają dłużej niż 6 godzin.

§ 18.

Delegowanym, przeniesionym następnie do miejscowości, do której ich uprzednio delegowano, przysługuje oprócz należności z § 3, pkt. 2, zwrot kosztów przejazdu do miejscowości, w której mieli stały przydział służbowy i zpowrotem, oraz diety za czas tego przejazdu według zasad ustalonych dla podróży służbowych, jeżeli przejazd ten jest konieczny dla uregulowania spraw, wynikłych wskutek przeniesienia.

§ 19.

Za czynności komisyjne w miejscowościach, położonych bliżej niż 2 km. od budynku, w którym mieści się organ stałego zatrudnienia pracownika, nie należą się żadne koszty, z wyjątkiem ewentualnego zwrotu kosztów przewozu bagażu służbowego.

§ 20.

Należności, przewidziane rozporządzeniem niniejszem, nie służą pracownikom, pobierającym dodatki służbowe za pracę w pocztach ruchomych i przy konwojowaniu poczty; nie przysługują one również pracownikom, pełniącym służbę w wyznaczonych im okręgach w charakterze listonoszy wiejskich.

§ 21.

Zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego przysługuje tylko pracownikom, przeniesionym z urzędu lub w drodze konkursu do innej miejscowości i obejmuje:

1) ryczałt na pokrycie wszystkich wydatków, połączonych z przesiedleniem, w wysokości: dla pracownika samotnego — 50% jednomiesięcznego, dla pracownika utrzymującego rodzinę — 100% jednomiesięcznego zasadniczego uposażenia wraz z zasiłkiem wyrównawczym;

2) koszty przewozu urządzenia domowego kolejowemi pociągami towarowemi albo statkami towarowemi, udowodnione oryginalnemi listami przewozowemi. W razie użycia do przewozu pociągów towarowo-pośpiesznych lub przyśpieszonych, albo takichże statków lub innych środków lokomocji, zwraca się udowodniony koszt przewozu tylko do wysokości kosztów, jakieby wynikły przy użyciu normalnych towarowych pociągów albo statków na taką samą odległość.

Ryczałt, o którym mowa w punkcie 1 paragrafu niniejszego, wypłaca się przeniesionemu po jego zgłoszeniu się na nowem miejscu służbowem i objęciu czynności służbowych.

Pracownikowi, przeniesionemu na prośbę do innej miejscowości, może być przyznana należność określona w paragrafie niniejszym w całości lub w części tylko w drodze wyjątku, według uznania Ministra Poczt i Telegrafów.

§ 22.

Wszelkie rachunki diet i kosztów przejazdu z tytułu podróży służbowych, krótkotrwałych delegacyj i przeniesień powinny być przedstawiane w terminie 14 dni, liczonym od następnego dnia po odbyciu komisji, delegacji, względnie przeniesienia, rachunki zaś kosztów przewozu urządzenia domowego koleją lub statkiem — w terminie 14 dni, liczonym od dnia następnego po dokonaniu przewozu urządzenia domowego.

Rachunki delegacyj, trwających dłużej niż 30 dni, należy przestawiać za każdy miesiąc kalendarzowy zdołu w terminie 8 pierwszych dni następnego miesiąca kalendarzowego. W takim samym terminie mogą być za zezwoleniem Ministra Poczt i Telegrafów przedstawiane rachunki powtarzających się w ciągu miesiąca komisyj, o ile w tych przypadkach nie zastosowano przewidzianych w § 24 ryczałtów.

Przekroczenie bez dostatecznego usprawiedliwienia wyżej określonych terminów pociąga za sobą odpowiedzialność służbową pracownika, a po upływie trzech miesięcy, licząc od dnia, od którego zaczyna biec termin zgłoszenia dotyczących należności — utratę praw do nich.

W tym ostatnim przypadku pracownik obowiązany jest nadto zwrócić Skarbowi Państwa całą zaliczkę, przyznaną na zasadzie § 23.

Rachunki kosztów podróży służbowej, delegacji i przeniesienia powinny być przedstawiane według wzoru, który stanowi załącznik 1 rozporządzenia niniejszego; odbywający podróż służbową powinni nadto wypełnić i dołączyć do rachunku dziennik podróży służbowej (załącznik 2 rozporządzenia).

Każdy rachunek kosztów podróży służbowej musi być opatrzony klauzulą kierownika organu, zarządzającego podróż, stwierdzającą konieczność odbycia podróży, należyte użycie czasu i środków komunikacyjnych, tudzież wykonanie zlecenia służbowego.

§ 23.

Udającym się w podróż służbową przysługuje prawo do zaliczki, nieprzekraczającej przypuszczalnych kosztów podróży i należnych diet.

Postanowienie powyższe stosuje się również do należności w razie delegacji i przeniesienia.

§ 24.

W przypadkach, w których podróże służbowe trwają przez dłuższy okres czasu lub stale się powtarzają, Minister Poczt i Telegrafów może przyznać zamiast kosztów przejazdu i diet — ryczałt, który może być płatny zgóry wraz z uposażeniem miesięcznem.

§ 25.

Jeżeli cały urząd (organ) zostanie przeniesiony czasowo do innej miejscowości, należy stosować § 3, pkt. 1 rozporządzenia niniejszego.

Należności za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia na obszar W. M. Gdańska.

§ 26.

Rozporządzenie niniejsze ma zastosowanie także do podróży służbowych, delegacyj i przeniesień, odbywanych z kraju na obszar W. M. Gdańska i w obrębie tego obszaru oraz przy przeniesieniach z W. M. Gdańska do kraju z tą różnicą, że należności wyrażone w złotych przelicza się na guldeny gdańskie w stosunku 1 zł. = 1 guld. gdańskiemu, oraz że przez uposażenie, o którem mowa w § 21, należy rozumieć zarówno przy przeniesieniach z kraju na obszar W. M. Gdańska, jak i w obrębie tego obszaru oraz z obszaru W. M. Gdańska do kraju — uposażenie krajowe przeliczone na guldeny gdańskie w stosunku podanym w paragrafie niniejszym.

Należności w razie pełnienia czynności służbowych poza granicami Państwa.

§ 27.

W razie pełnienia przez pracowników państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" czynności służbowych poza granicami Państwa będą przyznawane i wypłacane pracownikom należności według zasad, odnoszących się do funkcjonarjuszów państwowych, przyczem do ustalenia należności, przysługujących według stanowisk, stanowiska w przedsiębiorstwie państwowem „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" odpowiadać będą stanowiskom funkcjonarjuszów państwowych, określonym w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłem miejscem służbowem oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320) według następującej tabeli:

Stanowiska, określone w § 5 rozporządzenia niniejszego	Stanowiska, określone w § 4 rozp. Rady Min. z dnia 28 marca 1934 r.
w punkcie 1	w punkcie d)
" 2	" e)
" 3	" f)
" 4	" g)
" 5	" h)
" 6	" i)
" 7	" j)
" 8 i 9	" k)

§ 28.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od 1 lutego 1934 r.

Minister Poczt i Telegrafów:
(—) **Kaliński.**

Miejsce stałego pobytu
służbowego

....

Załącznik Nr 1 do § 22 rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 19 kwietnia 1934 r.

Do asygnacji Dyrekcji Okręgu Poczt i Telegrafów
w ....
z dnia .... Nr .... dział ....
r. .... § .... poz. .... budż. 19...... r.
(wypełnia organ przełożony)

RACHUNEK

kosztów podróży służbowej, delegacji lub przeniesienia

....
(imię, nazwisko, stanowisko i grupa upos. pracownika)

Dzień	Godz.	Wyszczególnienie zaliczenia drogi, dojazdów, bagażu, kosztów przewozu, urządzenia domowego i t. p.	Ilość km.		Suma		Uwagi
rozpoczęcia lub ukończenia podróży			koleją	innemi środkami komunik.	zł.	gr.	

ZESTAWIENIE

Suma — zł. | gr.

A. Diety według stanowiska ....

za .... dni, pełne po .... zł. . . . .

za .... dni, ograniczone o .... % . . . .

za .... dni, ograniczone o .... % . . . .

B. Koszty podróży:

za przejazd .... km. koleją norm. lub kolejką .... klasą (ulgowy)

za przejazd .... km. podwodami . . . .

ryczałty za dorożki i tragarzy . . . .

C. Inne wydatki, przewidziane przepisami:

przyjazd końmi i inna komunikacja . . . .

bagaż . . . .

koszty przewozu urządzenia domowego w/g listu frachtowego . . . . . .

ryczałt na pokrycie wszystkich innych wydatków, połączonych z przesiedleniem

Ogółem . . . . .

otrzymałem zaliczkę w sumie (asygn. z dn. .... Nr ....) . . . .

Pozostaje do zwrotu lub wypłaty

słownie złotych ....

Do niniejszego r-ku załączam .... dowodów.

........................, dnia .... 19 ...... r. (podpis) ....

Wykonanie poruczonej czynności oraz należyte użycie czasu i środków komunikacyjnych stwierdza się.

Niniejszy rachunek sprawdzono i zatwierdzono / poprawiono na sumę .... zł. .... gr.

........................, dnia .... 19 ...... r.

....
(wypełnia właściwy organ przełożony)

........................, dnia .... 19 ...... r.

....
(wypełnia właściwy organ przełożony)

Załącznik Nr 2 do § 22 rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 19 kwietnia 1934 r.

DZIENNIK PODRÓŻY SŁUŻBOWEJ

....

Początek ....

Koniec ....

ODJAZD				PRZYJAZD				Uwagi przełożonego
z	Nr pociągu	dzień	godzina	do	Nr pociągu	dzień	godzina	

Czynności urzędowe

Podpis odbywającego podróż służbową

43

OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 20 lutego 1934 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych. *)

Na podstawie ustępu drugiego art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o zmianie ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668) ogłaszam w załączniku do obwieszczenia niniejszego jednolity tekst ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239) i rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 668).

Podany w załączniku tekst ustawy obowiązuje od dnia 1 lutego 1934 r.

Minister Skarbu:
(—) **Wł. Zawadzki.**

Załącznik do obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 20 lutego 1934 r. (poz. 160).

USTAWA

z dnia 11 grudnia 1923 r.

o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

TYTUŁ I.
POSTANOWIENIA OGÓLNE.

Art. 1.

Postanowienia niniejszej ustawy odnoszą się do funkcjonarjuszów państwowych, mianowanych na stałe zgodnie z obowiązującemi przepisami, tudzież zawodowych wojskowych. Osoby te oraz wdowy i sieroty po nich otrzymują zaopatrzenie emerytalne według zasad, określonych w niniejszej ustawie.

Art. 2.

Funkcjonarjuszami państwowymi w rozumieniu niniejszej ustawy są urzędnicy i niżsi funkcjonarjusze państwowi, funkcjonarjusze poczt, telegrafów i telefonów, oficerowie i szeregowi Straży Granicznej, oficerowie i szeregowi Policji Państwowej, nauczyciele wszystkich szkół państwowych i publicznych, pozostający na etacie Państwa, tudzież sędziowie z wyjątkiem handlowych, prokuratorzy i asesorzy sądowi.

Emerytem w rozumieniu niniejszej ustawy odnośnie do zawodowych wojskowych jest zawodowy wojskowy, przeniesiony w stan spoczynku.

Uposażenie emerytalne ministrów reguluje osobna ustawa. Do czasu wejścia w życie tej ustawy ministrowie, którzy przed objęciem tego stanowiska pełnili służbę, jako stali funkcjonarjusze państwowi, względnie zawodowi wojskowi, lub pozostawali w stanie spoczynku, otrzymują w razie ustąpienia z zajmowanego co najmniej przez rok stanowiska ministra i niepowołania zpowrotem do czynnej służby państwowej lub wojskowej, o ile odpowiadają postanowieniom art. 9 ustawy, uposażenie emerytalne na podstawie niniejszej ustawy według ostatnio pobieranego uposażenia ministra (art. 17 ustawy).

Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, którzy zajmowali stanowisko ministra przez okres krótszy niż rok, a pozatem odpowiadają warunkom, wyszczególnionym w ustępie poprzednim, otrzymują uposażenie emerytalne na podstawie niniejszej ustawy według uposażenia w służbie czynnej, ostatnio pobieranego przed objęciem stanowiska ministra.

*) Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 160 z 1934 r.

Czas spędzony na stanowisku ministra liczy się do wysługi emerytalnej narówni ze służbą państwową.

Funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, mianowanemu ministrem w czasie piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego, albo wybranemu na posła lub senatora w czasie zajmowania stanowiska ministra, zalicza się do wysługi emerytalnej w razie zwolnienia ze stanowiska ministra przed wygaśnięciem mandatu poselskiego lub senatorskiego pozostały czas piastowania tego mandatu w przypadku, jeżeli w chwili zwolnienia ze stanowiska ministra funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nie nabył zgodnie z ust. 3 prawa do uposażenia emerytalnego.

Uposażenie emerytalne zostanie w takim przypadku wymierzone dopiero po wygaśnięciu mandatu poselskiego lub senatorskiego i z zastrzeżeniem postanowień art. 9 ustawy.

Art. 3.

Ze Skarbu Państwa można pobierać tylko jedno zaopatrzenie.

W przypadkach, gdyby funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, względnie pozostałej rodzinie, służyło z jakiegokolwiek bądź innego tytułu prawo do zaopatrzenia, wypłacanego ze Skarbu Państwa, monopolu państwowego lub przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" — uprawniony ma prawo wyboru.

Art. 4.

Osoby, które podstępnie uzyskały wyższy wymiar zaopatrzenia emerytalnego od przypadającego im na zasadzie niniejszej ustawy, mogą być pozbawione orzeczeniem dyscyplinarnem prawa do dalszego pobierania tego uposażenia, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności karno-sądowej i obowiązku wynagrodzenia szkody wyrządzonej Skarbowi Państwa. Właściwość i tryb postępowania komisyj dyscyplinarnych określa rozporządzenie Rady Ministrów. Minister Skarbu jest uprawniony do natychmiastowego zawieszenia wypłaty całości lub części uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej) do czasu uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego.

W razie pozbawienia osób, określonych w ust. 1 niniejszego artykułu, na mocy orzeczenia komisji dyscyplinarnej prawa do dalszego pobierania uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej) kwoty, których wypłata została przez Ministra Skarbu zawieszona, ulegają przelaniu na rzecz Skarbu Państwa.

W przypadku pozbawienia emeryta prawa do dalszego pobierania uposażenia emerytalnego właściwa władza naczelna może żonie i dzieciom takiego emeryta przyznać stały zasiłek, nieprzekraczający ich pensji wdowiej lub sierocej.

Kwoty, nienależnie pobrane przez emeryta (wdowę, sierotę), tytułem uposażenia emerytalnego (pensji wdowiej, sierocej), podlegają zwrotowi bez względu na to, czy miało miejsce świadome wprowadzenie władzy w błąd przez zainteresowaną osobę, niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności karno-sądowej.

Art. 5.

Zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emerytalne, pensja wdowia i sieroca) oraz odprawy mogą ulec zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu tylko z tytułu alimentów, jako też zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu lub administracyjnemu z tytułu należności Skarbu Państwa.

Wysokość zapowiedzeń i zajęć wynosi: dla alimentów 2/5 zaopatrzenia emerytalnego, względnie odprawy, a dla należności Skarbu Państwa 1/5 zaopatrzenia emerytalnego, a 2/3 odprawy.

Postanowienia ustępu 2 niniejszego artykułu nie mają zastosowania do emerytów wojskowych oraz wdów i sierot po zawodowych wojskowych. U osób tych dokonywa się potrąceń dopuszczalnych w myśl ust. 1 niniejszego artykułu w wysokości, określonej w art. 3 ustawy z dnia 2 kwietnia 1925 r. o potrąceniach z uposażenia osób wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 312) z zaopatrzenia emerytalnego lub odprawy, wypłacanych na zasadzie niniejszej ustawy.

Pośmiertne nie ulega zapowiedzeniu ani też zajęciu.

Art. 6.

Zmiany kwot w poszczególnych grupach uposażenia funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, pozostających w służbie czynnej, będą automatycznie stosowane do zaopatrzenia emerytalnego. Natomiast wszelkie zmiany, dotyczące zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych do grup uposażenia, nie mają zastosowania do przeniesionych już w stan spoczynku funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

Art. 7.

Na pokrycie świadczeń, przewidzianych w niniejszej ustawie na rzecz funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, mianowanych po dniu 31 stycznia 1934 r., tworzy się ze składek emerytalnych Państwowy Zakład Emerytalny. Składki emerytalne do Państwowego Zakładu Emerytalnego uiszcza Skarb Państwa, który pokrywa również ewentualny niedobór Państwowego Zakładu Emerytalnego i gwarantuje wypłatę wszystkich świadczeń, wynikających z niniejszej ustawy.

Państwowy Zakład Emerytalny jest instytucją prawa publicznego i posiada osobowość prawną. Państwowy Zakład Emerytalny jest wolny od wszelkich podatków państwowych i samorządowych; wszelkie akty prawne, zawierane przez Państwowy Zakład Emerytalny w wykonaniu postanowień niniejszej ustawy, są wolne od należności Skarbu Państwa i nie podlegają opłatom stemplowym. Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu służy uwolnienie od opłat sądowych.

Rada Ministrów może rozszerzyć zakres działania Państwowego Zakładu Emerytalnego również na inne kategorje funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, niż wymienione w ust. 1, oraz na pracowników instytucyj, przedsiębiorstw i monopolów państwowych.

Rada Ministrów wyda statut Państwowego Zakładu Emerytalnego, określający w szczególności sposób powoływania i zakres kompetencyj poszczególnych organów, postępowanie przy ustalaniu i przyznawaniu świadczeń, sposób wypłaty świadczeń, prawa i obowiązki pracowników Państwowego Zakładu Emerytalnego, sposób podpisywania dokumentów imieniem Państwowego Zakładu Emerytalnego, sposób publikacji rocznych sprawozdań i zamknięć rachunkowych oraz nadzór państwowy nad Państwowym Zakładem Emerytalnym.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi również wysokość składki emerytalnej, sposób tworzenia i przeznaczenia funduszów na poszczególne świadczenia, przeznaczenie uzyskanych nadwyżek, sposób lokaty funduszów, sposób rozrachowania Państwowego Zakładu Emerytalnego ze Skarbem Państwa i zaliczania do emerytury okresów służby, czy też pracy zawodowej, za które nie uiszczono składek emerytalnych do Państwowego Zakładu Emerytalnego, oraz unormuje sprawę przekazywania składek pomiędzy Państwowym Zakładem Emerytalnym a innemi instytucjami i Skarbem Państwa.

Upoważnia się Radę Ministrów do wydawania rozporządzeń normujących:

a) I. przekazywanie przez Skarb Państwa ośmioprocentowej składki, określonej w art. 120 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) właściwym zakładom ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz właściwym instytucjom, przedsiębiorstwom lub zakładom, których pracownicy zgodnie z art. 5 p. 4 do 6 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na mocy tego rozporządzenia;

II. zaliczanie lat służby państwowej, pełnionej od dnia 1 stycznia 1928 r. do ubezpieczenia, unormowanego temże rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej, względnie do lat wysługi emerytalnej w wyżej wymienionych instytucjach, przedsiębiorstwach i zakładach tym funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, których stosunek służbowy został rozwiązany z przyczyn, uznanych w rozporządzeniu Rady Ministrów za powodujące zachowanie prawa do przekazania, wymienionej w p. I, ośmioprocentowej składki i pod warunkiem, że funkcjonarjusz państwowy względnie zawodowy wojskowy nie nabył w służbie państwowej prawa do emerytury;

b) przekazywanie Skarbowi Państwa składek ubezpieczeniowych przez właściwe Zakłady Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, lub właściwe instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady, których pracownicy zgodnie z art. 5 p. 4 do 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na mocy tego rozporządzenia, za lata pracy umysłowej tych pracowników, którzy przeszli lub przejdą do stałej służby państwowej.

Za czas służby państwowej, począwszy od 1 kwietnia 1932 r. Skarb Państwa na mocy niniejszego postanowienia przekazywać będzie ośmioprocentową składkę, określoną w art. 120 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) właściwym zakładom ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz właściwym instytucjom, przedsiębiorstwom i zakładom, których pracownicy zgodnie z art. 5 p. 4 do 6 powołanego rozporządzenia nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia.

Przekazywanie składek, o których mowa w ustępie poprzednim, będzie uskutecznione za wszystkich funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, którzy przejdą ze służby państwowej do zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia w zakładzie ubezpieczeń pracowników umysłowych na zasadzie powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. lub do służby w instytucjach, przedsiębiorstwach czy też zakładach, uzasadniających w myśl art. 5 p. 4 do 6 tegoż rozporządzenia zwolnienie z obowiązku ubezpieczenia, o ile ci funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi ani nie nabyli w służbie państwowej prawa do emerytury, ani prawa tego przy rozwiązaniu stosunku służbowego nie utracili.

Zakłady ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady zaliczą funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, za których Skarb Państwa winien przekazać składki ubezpieczeniowe, do miesięcy składkowych, względnie do wysługi emerytalnej w całości okres czasu, za który Skarb Państwa ma przekazać składki, niezależnie od obowiązujących w tej mierze odmiennych przepisów.

Opłaty emerytalne, przewidziane w ustawie niniejszej, wyjąwszy ustępy 1 do 5 niniejszego artykułu, wynoszą 8% uposażenia służbowego, otrzymywanego w czasie uiszczania tej opłaty. Jeżeli funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nie uiścił opłaty emerytalnej w czasie trwania czynnej służby, opłatę tę oblicza się od uposażenia, otrzymywanego ostatnio przed rozwiązaniem stosunku służbowego.

Art. 8.

Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek właściwej władzy naczelnej za zgodą Ministra Skarbu może w przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, a nie objętych niniejszą ustawą:

a) uwzględniać przy wymiarze zaopatrzeń emerytalnych ustawowo niezaliczalne lata służby,

b) podwyższać wymiar ustawowo przypadającego zaopatrzenia emerytalnego, tudzież

c) przyznawać zaopatrzenia emerytalne funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, jako też osobom po nich pozostałym.

Postanowienia niniejszego artykułu mają zastosowanie również do praktykantów, funkcjonarjuszów państwowych, mianowanych do odwołania, oraz do pracowników kontraktowych.

TYTUŁ II.

ZAOPATRZENIE EMERYTALNE FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH I ZAWODOWYCH WOJSKOWYCH.

Rozdział I.

Postanowienia wspólne.

Art. 9.

Prawo do uposażenia emerytalnego nabywa funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy, który po nieprzerwanej co najmniej 15-letniej państwowej służbie cywilnej lub wojskowej, względnie po łącznym, nieprzerwanym, co najmniej 15 lat trwającym okresie państwowej służby cywilnej i wojskowej, przechodzi w stan spoczynku z powodów, przewidzianych w ustawie niniejszej lub we właściwych przepisach o stosunkach służbowych, albo też zostaje zwolniony bez utraty praw nabytych.

Wyjątkowo nabywa funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, prawo do uposażenia emerytalnego:

1) po nieprzerwanej, co najmniej 5-letniej państwowej służbie cywilnej, względnie wojskowej, lub po łącznym nieprzerwanym, co najmniej 5 lat trwającym okresie państwowej służby cywilnej i wojskowej, z powodu trwałej niezdolności do służby, spowodowanej kalectwem lub chorobą, nabytą bez własnej winy po wstąpieniu do służby;

2) bez względu na czas służby — wskutek trwałej niezdolności do służby z powodu:

a) nieszczęśliwego wypadku, wynikłego z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych,

b) działań wojennych w miejscu służbowego pobytu,

c) chorób zakaźnych, panujących epidemicznie w miejscu służbowego pobytu, względnie w danej formacji wojskowej.

Przy obliczaniu 15-letniej, względnie 5-letniej służby państwowej, postanowienia art. 16 nie mają zastosowania.

Art. 10.

Do wysługi emerytalnej liczy się czas służby nieprzerwanej z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w niniejszej ustawie.

Emerytowany funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy, powołany ponownie z urzędu lub na własną prośbę do stałej służby państwowej lub zawodowej wojskowej (reaktywacja), traci prawo do poprzednio przyznanego mu uposażenia emerytalnego. Przy ponownem przeniesieniu reaktywowanego w stan spoczynku wymierza mu się uposażenie emerytalne według ostatnio pobieranego uposażenia (art. 17 ustawy), przyczem do wysługi emerytalnej, nabytej przed reaktywacją, dolicza się cały okres służby, odbytej po reaktywacji.

Art. 11.

Funkcjonarjuszowi państwowemu i zawodowemu wojskowemu, który po nieprzerwanej co najmniej 10-letniej służbie państwowej stał się trwale niezdolnym do służby, a ponadto utracił bez własnej winy trwale co najmniej 95% zdolności do zarobkowania — dolicza się przy wymiarze uposażenia emerytalnego w granicach art. 19 niniejszej ustawy 10 lat do czasu służby, podlegającego normalnemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej.

Do okresu 10-letniej służby państwowej wlicza się jedynie służbę państwową, zaliczalną do wysługi emerytalnej na mocy art. 37 punkt 1 i 2, lub art. 50 ust. 1 i 5 z uwzględnieniem łącznej policzalności państwowej służby cywilnej i wojskowej, zgodnie z ust. 1 art. 9 ustawy.

Art. 12.

Funkcjonarjuszowi państwowemu i zawodowemu wojskowemu, który wskutek przypadków, wymienionych w punkcie 2 art. 9 niniejszej ustawy, utracił również zdolność do pracy zarobkowej — wymierza się uposażenie emerytalne według norm art. 19 niniejszej ustawy, doliczając ponadto do wysługi emerytalnej w granicach tegoż artykułu zależnie od stopnia utraty zdolności do zarobkowania, a mianowicie:

przy utracie zdolności od 35% — 54% — 2 lata,
przy utracie zdolności od 55% — 74% — 4 lata,
przy utracie zdolności od 75% — 84% — 6 lat,
przy utracie zdolności od 85% — 94% — 8 lat,
przy utracie zdolności od 95%—100% — 10 lat.

W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących przypadkach może właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu przyznać uposażenie emerytalne w wymiarze wyższym od przewidzianego w ustępie 1 niniejszego artykułu aż do pełnej wysokości uposażenia w służbie czynnej (art. 17), będącego podstawą do obliczenia uposażenia emerytalnego.

Praktykantów i funkcjonarjuszów państwowych, mianowanych do odwołania w myśl ustaw o państwowej służbie cywilnej, w przypadkach, wymienionych w niniejszym artykule, traktuje się narówni z funkcjonarjuszami państwowymi, mianowanymi na stałe.

Art. 13.

Doliczenie lat do wysługi emerytalnej w myśl art. 12 niniejszej ustawy następuje pod warunkiem:

1) niezdolności do służby, spowodowanej przyczynami, wskazanemi w punkcie 2 art. 9 niniejszej ustawy, stwierdzonej zarządzonem z urzędu badaniem komisji lekarskiej;

2) zgłoszenia wypadków w ciągu jednego roku tej władzy, przy której dany funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, służył.

W przypadkach, zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie, a należycie usprawiedliwionych i udowodnionych, może władza przyjąć zgłoszenie, jeżeli nastąpiło ono nie później, niż w trzy lata po zajściu wypadku.

Art. 14.

Skład i sposób urzędowania komisji lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, a komisji wojskowo - lekarskiej dla zawodowych wojskowych określi rozporządzenie Rady Ministrów, które też określi sposób oceny zdolności do służby (państwowej, wojskowej), sposób oceny stopnia utraty zdolności do pracy zarobkowej, a także sposób stwierdzenia przyczynowego związku choroby (kalectwa) ze służbą państwową, a względnie wojskową wogóle, specjalnie zaś ustalenie, iż choroba powstała z przyczyn, przewidzianych w art. 9 niniejszej ustawy, sposób stwierdzenia powstania choroby, braku lub istnienia winy chorego (kaleki) w jej powstaniu, a następnie stałej potrzeby pomocy osób postronnych, względnie potrzeby szczególnej opieki, jako to: potrzeby umieszczenia w domu inwalidów, względnie w zakładzie dla umysłowo-chorych.

Art. 15.

Czas służby wojskowej, odbytej podczas wojny od dnia rozpoczęcia działań wojennych do dnia podpisania traktatu pokoju, liczy się przy wymiarze uposażenia emerytalnego podwójnie. Również podwójnie liczy się czas rze-

czywiście pełnionej służby cywilnej, odbytej na terenie operacyjnym, podporządkowanym dowództwu armji, oraz okresy służby rzeczywiście pełnionej w formacjach wojskowych.

Przy częściowej mobilizacji oblicza się w ten sposób czas służby, odbytej podczas wojny, tylko pełniącym służbę w formacjach zmobilizowanych, a ponadto wojskowym, zatrudnionym w Ministerstwie Spraw Wojskowych i Naczelnem Dowództwie.

Art. 16.

Przy ostatecznem obliczeniu lat wysługi emerytalnej nie uwzględnia się części roku do 6 miesięcy włącznie, natomiast okres, przekraczający czas 6 miesięcy, liczy się jako pełny rok.

Art. 17.

Podstawą wymiaru uposażenia emerytalnego funkcjonarjuszów państwowych jest uposażenie zasadnicze, otrzymywane ostatnio w służbie czynnej, bez dodatków.

Podstawą wymiaru uposażenia emerytalnego zawodowych wojskowych jest uposażenie w wymiarze dla zajmujących stanowiska służbowe poza stolicą, otrzymywane ostatnio w służbie czynnej, łącznie z dodatkiem wyrównawczym i innemi dodatkami, zaliczalnemi do uposażenia emerytalnego na zasadzie niniejszej ustawy.

Zawodowi wojskowi, którzy ostatnio przed przeniesieniem w stan spoczynku zajmowali stanowiska służbowe w stolicy, otrzymują przez czas zamieszkiwania w stolicy dodatek w wysokości 10% uposażenie emerytalnego. Prawo do tego dodatku gaśnie od pierwszego dnia miesiąca następującego po przesiedleniu się do innej miejscowości.

Przy wymierzaniu uposażeń emerytalnych funkcjonarjuszom państwowym lub zawodowym wojskowym, pełniącym służbę na placówkach zagranicznych i terenie w. m. Gdańska przyjmuje się za podstawę wymiaru uposażenie czynne, jakie pobieraliby, pełniąc służbę w kraju.

Art. 18.

Niezależnie od postanowienia art. 17 powiększa się uposażenie emerytalne funkcjonarjuszów państwowych, którzy ostatnio przed przeniesieniem w stan spoczynku, pełnili służbę na terenie w. m. Gdańska, o różnicę między kwotą uposażenia, obowiązującego w kraju, a kwotą uposażenia, obowiązującego na terenie w. m. Gdańska, przez okres zamieszkiwania emeryta lub pozostałej po nim rodziny na tym obszarze.

Art. 19.

Uposażenie emerytalne wynosi po 15 latach służby 40% (czterdzieści procent) i wzrasta za każdy następny rok o 3% (trzy procent) aż do 100% (sto procent) podstawy wymiaru (art. 17), co stanowi pełny wymiar uposażenia emerytalnego. W przypadkach, w których możliwe jest nabycie prawa do emerytury po krótszym okresie służby, niż lat 15 (art. 9 ust. 2), uposażenie emerytalne wynosi do 10 lat służby włącznie 30% (trzydzieści procent) i wzrasta za każdy następny rok służby do 15 lat służby włącznie o 2% (dwa procent) podstawy wymiaru (art. 17).

W tym samym stosunku oblicza się także wszystkie dodatki, do których emeryt ma prawo w myśl przepisów niniejszej ustawy.

Art. 20.

(skreślony).

Art. 21.

Funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, ma prawo z powodu przeniesienia go w stan spoczynku do zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia się z rodziną z ostatniego miejsca służbowego do przyszłego miejsca zamieszkania w kraju lub na obszarze w. m. Gdańska, według przepisów, normujących sprawę należności za przeniesienie z urzędu w służbie czynnej.

Z powyższego prawa przeniesienia się można skorzystać w ciągu jednego roku, licząc od dnia przeniesienia w stan spoczynku.

W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących, przypadkach Minister Skarbu może przyznawać zwrot kosztów jednorazowego przesiedlenia w razie, gdy przesiedlenie nastąpiło przed przeniesieniem w stan spoczynku, lub po upływie roku od dnia przeniesienia, a zaszły okoliczności, które uzasadniają niedotrzymanie rocznego terminu przesiedlenia.

Art. 22.

Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po przeniesieniu w stan spoczynku.

Uposażenie emerytalne płatne jest miesięcznie z góry.

Uposażenie emerytalne, wymierzone i przyznane, a niepodjęte w ciągu pięciu lat, liczonych od chwili płatności danego uposażenia, przypada na rzecz Skarbu Państwa. Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może czynić wyjątki od powyższej zasady.

Art. 23.

Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego gaśnie:

1) w razie śmierci emeryta;

2) gdy emeryt został prawomocnie skazany za czyn karygodny, a skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego, względnie prawa do uposażenia emerytalnego. Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu może jednak w tym przypadku przyznać żonie i dzieciom emeryta odpowiedni zasiłek na czas, przez który rodzina pozostawałaby bez środków do utrzymania. Zasiłek ten nie może przekraczać ustawowego zaopatrzenia wdowiego, względnie sierocego. Zawieszenie w wyroku sądowym wykonania kary pociąga za sobą utratę prawa do uposażenia emerytalnego tylko o ile emeryt został następnie skazany na odbycie zawieszonej kary; w tym przypadku utrata prawa do uposażenia emerytalnego następuje od pierwszego dnia miesiąca, następującego po uprawomocnieniu się ponownego skazania;

3) gdy emeryt wojskowy został orzeczeniem oficerskiego sądu honorowego prawomocnie skazany na wykluczenie z korpusu oficerskiego, za czyn popełniony przed wstąpieniem do wojska polskiego, a zwrócony przeciw interesom Narodu Polskiego.

Ponadto emeryt może zrzec się stale lub czasowo prawa do pobierania uposażenia emerytalnego, zrzeczenie to jednak nie może w niczem szkodzić prawom wdów i sierot do pensji wdowiej i sierocej, tudzież prawom osób uprawnionych do otrzymywania od emeryta alimentów, z tytułu których uposażenie emerytalne podlega zapowiedzeniu i zajęciu w myśl art. 5 niniejszej ustawy.

Art. 24.

Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego nie przysługuje:

1) na czas przebywania przez okres dłuższy niż pół roku poza granicami Państwa, względnie Wolnego Miasta Gdańska, bez zezwolenia właściwej władzy naczelnej, udzielonego w porozumieniu z Ministrem Skarbu;

2) w razie utraty obywatelstwa polskiego z wyjątkiem równoczesnego przyjęcia obywatelstwa gdańskiego;

3) na czas pobierania zaopatrzenia z tytułu niezdolności do służby lub pracy na zasadzie innych ustaw, jeżeli świadczenia te płyną ze Skarbu Państwa (art. 3); postanowienie to nie ma zastosowania do weteranów powstań narodowych, oraz wdów i sierot po nich, o ile otrzymują zaopatrzenie na mocy ustawy z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212);

4) w razie wstąpienia do klasztoru;

5) przy zastosowaniu przepisów niniejszej ustawy (art. 42, 55, 56, 57 i 58) na czas umieszczenia w domu inwalidów, względnie w zakładach dla umysłowo chorych.

W przypadkach, przewidzianych w niniejszym artykule, wypłaca się uposażenie emerytalne od dnia pierwszego miesiąca, następującego po usunięciu przyczyn, wymienionych w tym artykule, nie wcześniej jednak niż od dnia pierwszego miesiąca, następującego po zgłoszeniu się o uposażenie.

Art. 25.

Emeryci, którzy zajmują jakiekolwiek płatne stanowiska w urzędzie, instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie państwowym, czy też samorządu terytorjalnego lub gospodarczego, tudzież w instytucjach ubezpieczeń społecznych, oraz emeryci, którzy pobierają emeryturę z funduszów takiej instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu, otrzymują tylko taką część, przyznanego na mocy niniejszej ustawy, uposażenia emerytalnego, która wraz z wynagrodzeniem, względnie zaopatrzeniem, pobieranem z danej instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu nie przewyższa 150% uposażenia, ostatnio pobieranego w służbie czynnej.

Za uposażenie, ostatnio pobierane w służbie czynnej, w rozumieniu poprzedniego ustępu, należy uważać uposażenie, któreby emeryt otrzymał w danym miesiącu, gdyby pełnił obowiązki służbowe w miejscu swego stałego zamieszkania, jako samotny funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, zaliczony do tego stopnia i grupy, do których był zaliczony ostatnio przed przeniesieniem w stan spoczynku, z uwzględnieniem tylko tych dodatków do uposażenia, do których mają prawo wszyscy funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi.

Czasowe powierzenie emerytowi ściśle określonych specjalnych czynności nie uważa się za objęcie stanowiska w rozumieniu ust. 1.

Emerytom, którzy w monopolach państwowych lub w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe" pozostają w publiczno - prawnym stosunku służbowym, zawiesza się wypłatę bieżących rat emerytury.

Rozdział II.

Postanowienia, dotyczące wyłącznie funkcjonarjuszów państwowych.

Art. 26.

Przeniesienie w stan spoczynku funkcjonarjuszów państwowych (art. 2), nie wyłączając sędziów i prokuratorów, zarządza właściwa władza naczelna.

Sędziów i prezesów Najwyższego Trybunału Administracyjnego przenosi w stan spoczynku Prezes Rady Ministrów.

Członków kolegjum Najwyższej Izby Kontroli i prezesów izb okręgowych przenosi w stan spoczynku Prezes Rady Ministrów, natomiast innych urzędników — Prezes Najwyższej Izby Kontroli.

Władza naczelna może upoważnić podległe sobie bezpośrednio władze do przenoszenia w stan spoczynku pewnych kategoryj funkcjonarjuszów, których mianowanie jest zastrzeżone kompetencji jej lub podległej jej władzy.

Art. 27.

Zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emeryta, pensję wdowią i sierocą) przyznaje i wymierza właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu, lub upoważniona przez władzę naczelną właściwa władza II instancji w porozumieniu z odnośną izbą skarbową.

Zaopatrzenie emerytalne (uposażenie emeryta, pensja wdowia i sieroca), winno być przyznane i wymierzone w ciągu 30 dni od daty przeniesienia w stan spoczynku, względnie śmierci funkcjonarjusza państwowego.

W razie niemożności wymierzenia zaopatrzenia emerytalnego w przewidzianym terminie właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu lub upoważniona przez władzę naczelną właściwa władza II instancji w porozumieniu z odnośną izbą skarbową winna przyznać danemu emerytowi (wdowie, sierocie) zaliczkę do czasu wymierzenia zaopatrzenia emerytalnego. Zaliczka ta podlega potrąceniu w całości z pierwszych przyznanych rat zaopatrzenia emerytalnego (uposażenia emeryta, pensji wdowiej lub sierocej).

Art. 28.

Przeniesienie w stan spoczynku następuje na prośbę funkcjonarjusza państwowego:

a) bez względu na wiek, jeżeli funkcjonarjusz państwowy z powodu ułomności cielesnej, albo z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych stał się trwale niezdolny do służby;

b) bez względu na zdolność do służby, gdy przekroczył sześćdziesiąt lat życia;

c) gdy uzyskał prawo do pełnego uposażenia emerytalnego i ukończył 55 lat życia.

Art. 29.

Władza powinna funkcjonarjusza państwowego przenieść w stan spoczynku bez jego prośby:

a) gdy funkcjonarjusz państwowy z powodu choroby nie pełnił służby dłużej niż na to zezwalają ustawy o państwowej służbie cywilnej; za przerwy w tych czasokresach uważane będą tylko te czasokresy czynnej służby, które wynoszą co najmniej połowę czasu, spędzonego poprzednio poza służbą wskutek choroby lub na urlopie dla poratowania zdrowia;

b) gdy z powodów, podanych w punkcie a) art. 28, jest trwale niezdolny do prawidłowego pełnienia służby;

c) jeżeli funkcjonarjusz państwowy w ciągu pół roku od chwili przeniesienia go w stan nieczynny nie został powołany do służby czynnej.

Władza może przenieść funkcjonarjusza państwowego w stan spoczynku bez jego prośby, gdy przekroczył 60 lat życia i uzyskał prawo do zaopatrzenia emerytalnego. Przepis ten nie stosuje się do sędziów, prokuratorów, profesorów szkół akademickich, jako też do członków kolegjum Najwyższej Izby Kontroli, kolegjów departamentów Najwyższej Izby Kontroli, prezesów i wiceprezesów izb okręgowych i członków kolegjów tychże izb, do których stosuje się odrębne przepisy.

Art. 30.

Władza musi funkcjonarjusza państwowego przenieść w stan spoczynku bez jego prośby na podstawie prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego o przeniesieniu w stan spoczynku przy zachowaniu postanowień tego orzeczenia.

Ponadto Prezes Najwyższej Izby Kontroli i członkowie kolegjum Najwyższej Izby Kontroli muszą być przeniesieni w stan spoczynku na skutek uchwały Sejmu, powziętej w myśl art. 9 Konstytucji, lub wskutek utraty praw stanu na zasadzie wyroku sądowego, podanych do wiadomości Prezesa Rady Ministrów.

Przeniesienie w stan spoczynku w powyższych przypadkach następuje wyłącznie przy zachowaniu postanowień ustępu 1 art. 9 niniejszej ustawy.

Art. 31.

Funkcjonarjusz państwowy, ubiegający się o przeniesienie w stan spoczynku z powodów, wymienionych w lit. a) art. 28, będzie poddany badaniu komisji lekarskiej I instancji w celu stwierdzenia, czy zachodzi trwała niezdolność do służby oraz z jakich przyczyn, a nadto, czy i w jakiej wysokości zachodzi utrata zdolności do zarobkowania (art. 11 i 12). Komisja lekarska I instancji przesyła swe orzeczenie bezpośrednio tej władzy, która zarządziła badanie, odpis zaś orzeczenia przesyła badanej osobie.

Właściwa władza ma prawo poddać funkcjonarjusza państwowego badaniu komisji lekarskiej II instancji. Również funkcjonarjusz państwowy ma prawo domagać się z uzasadnionych powodów badania przez komisję lekarską II instancji, jeżeli wynik badania przez komisję lekarską I instancji wypadł dla niego niekorzystnie. Odnośne odwołanie wraz z wnioskiem o przedstawienie do zbadania komisji lekarskiej II instancji winien funkcjonarjusz państwowy wnieść w ciągu dni 14-tu od daty doręczenia mu orzeczenia komisji lekarskiej I instancji do tej władzy, która zarządziła badanie.

Art. 32.

O zamierzonem przeniesieniu funkcjonarjusza państwowego w stan spoczynku bez jego prośby w przypadkach, przewidzianych w punktach a) i b) art. 29, władza zawiadamia pisemnie funkcjonarjusza państwowego z równoczesnem pouczeniem, że w ciągu dni 14 ma on prawo wnieść odwołanie. Jeżeli przeniesienie w stan spoczynku następuje z mocy lit. b) art. 29 ma nadto analogiczne zastosowanie postępowanie przewidziane w art. 31 ustawy, przyczem władza w zawiadomieniu o zamierzonem przeniesieniu w stan spoczynku winna powołać się na orzeczenie komisji lekarskiej.

Art. 33.

Przeciw orzeczeniu władzy bezpośrednio podległej władzy naczelnej, wydanemu na zasadzie art. 26 ustęp 4 lub art. 27 ustawy, funkcjonarjuszowi państwowemu służy w ciągu 30-tu dni prawo wniesienia zażalenia do właściwej władzy naczelnej.

Przeciw orzeczeniu, opartemu na powtórnem, na własną prośbę funkcjonarjusza państwowego zarządzonem, badaniu komisji lekarskiej nie przysługuje żaden środek prawny.

Art. 34.

Bieg terminów, przewidzianych w art. 31, 32 i 33, rozpoczyna się z dniem, następującym po dniu doręczenia zawiadomienia lub orzeczenia.

Jeżeli koniec terminu przypadnie na niedzielę lub święto uroczyste, kończy się termin następnego dnia powszedniego. Terminu nie uważa się za zaniedbany, jeżeli przed jego upływem zażalenie wysłano pocztą listem poleconym, nadanym w dniu ostatnim terminu.

Art. 35.

Art. 32 nie stosuje się do sędziów i prokuratorów, asesorów sądowych i aplikantów sądowych. Zasady postępowania celem przeniesienia tych funkcjonarjuszów w stan spoczynku z urzędu określi ustawa o służbie sędziowskiej i prokuratorskiej.

Art. 36.

Uposażenie emerytalne przyznaje się i oblicza na podstawie danych, zawartych w osobowych aktach funkcjonarjusza państwowego i popartych bądź oryginalnemi dokumentami, bądź też uwierzytelnionemi odpisami takich dokumentów.

Jeżeli funkcjonarjusz państwowy rości sobie prawo do uposażenia emerytalnego w wyższym wymiarze, aniżeli wynika to z danych zawartych w jego osobowych aktach, winien udowodnić swe żądanie dokumentami.

Wyższe uposażenie emerytalne otrzymuje funkcjonarjusz państwowy od dnia pierwszego miesiąca, następującego po zgłoszeniu i wykazaniu prawa do takiego uposażenia.

Za czas, nieobjęty obliczeniem z powodu późniejszego przedstawienia dokumentów, funkcjonarjusz państwowy otrzymuje różnicę jedynie w tym wypadku, gdy nie ponosi winy opóźnionego przedstawienia dokumentów.

Art. 37.

1. Czas służby liczy się do wysługi emerytalnej od dnia rzeczywistego objęcia służby.

Do wysługi emerytalnej dolicza się również państwową służbę prowizoryczną i przygotowawczą, w myśl zasad obowiązujących przepisów o państwowej służbie cywilnej, o ile nominacja na służbę stałą nastąpiła w czasie służby prowizorycznej lub bezpośrednio po odbyciu służby przygotowawczej.

2. Ponadto właściwa władza naczelna za zgodą Ministra Skarbu może danemu funkcjonarjuszowi zaliczyć do wysługi emerytalnej

czas służby, pełnionej w charakterze funkcjonarjusza prowizorycznego lub praktykanta, a niepoliczalnej do wysługi emerytalnej na zasadzie punktu 1 niniejszego artykułu oraz czas pracy kontraktowej w służbie państwowej.

Jeżeli nominacja na służbę stałą lub prowizoryczną, podlegającą zaliczeniu do wysługi emerytalnej w myśl p. 1 niniejszego artykułu, nastąpiła w czasie trwania pracy kontraktowej w służbie państwowej, lub bezpośrednio po ukończeniu tej pracy, praca kontraktowa podlega zaliczeniu w całości do wysługi emerytalnej.

3. Do czasu służby, podlegającej normalnemu liczeniu do wysługi emerytalnej, dolicza się:

a) czas, przebyty w stanie nieczynnym, określony w obowiązujących przepisach o państwowej służbie cywilnej;

b) czas czynnej, również obowiązkowej, służby w wojsku polskiem, gdy funkcjonarjusz nie pełnił jej równolegle z państwową służbą cywilną, zaliczalną do wysługi emerytalnej;

c) czas przebyty w niewoli, jeżeli dostanie się do niej nastąpiło bez winy funkcjonarjusza.

Nadto przy wymiarze uposażenia emerytalnego dolicza się minimalny, odnośnemi ustawami przepisany, nieprzekraczający jednak 4 lat, czas rzeczywistych studjów w wyższych zakładach naukowych państwowych i uznanych za równorzędne z państwowemi, jeżeli czas tych studjów nie biegnie równolegle z czasem służby, zaliczalnej do emerytury i tylko w przypadku całkowitego zakończenia studjów przepisanemi egzaminami.

Czas obowiązkowej służby wojskowej oraz studjów wyższych ma wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego, a nie na uzasadnienie roszczenia o to uposażenie.

W razie reaktywowania emeryta, który przeszedł w stan spoczynku przed dniem 1 października 1923 r. czas studjów wyższych może być zaliczony do wysługi emerytalnej dopiero po przesłużeniu co najmniej 5 lat w państwowej służbie polskiej.

Do zaliczenia czasu czynnej służby w wojsku polskiem i czasu, przebytego w niewoli, nie ma zastosowania warunek ciągłości służby (art. 10 ust. 1 ustawy).

4. Funkcjonarjuszom, którzy wstąpili ponownie do służby państwowej zalicza się do wysługi emerytalnej za każdy pełny kalendarzowy rok służby państwowej, pełnionej po przerwie (art. 10 ust. 1) jeden rok pełnionej przed przerwą służby państwowej, określonej w pkt. 1 oraz w ustępie ostatnim pkt. 2 niniejszego artykułu.

W wyjątkowych przypadkach może właściwa władza naczelna za zgodą Ministra Skarbu zaliczyć do wysługi emerytalnej czas służby, pełnionej przed przerwą (art. 10 ust. 1 ustawy) w większym wymiarze, aniżeli ustalono w ustępie poprzednim.

Przy przechodzeniu funkcjonarjuszów państwowych z jednego działu służby do drugiego za przerwy w rozumieniu ustępów poprzednich i art. 10 ust. 1 ustawy uważa się jedynie przerwy, przekraczające jeden miesiąc.

5. Funkcjonarjuszom poczt ruchomych (urzędnikom ambulansowym i niższym funkcjonarjuszom pocztowym jeżdżącym w ambulansach) po upływie 10 lat służby w tym charakterze zalicza się do wysługi emerytalnej każdy dalszy rok takiej służby za 14 miesięcy.

6. Rada Ministrów określa warunki i tryb zaliczania do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych okresu czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okresu odbywania kar, orzeczonych przez władze byłych państw zaborczych za taką działalność.

7. Funkcjonarjuszom państwowym zalicza się do wysługi emerytalnej okresy, za które powinny być Skarbowi Państwa przekazane składki ubezpieczeniowe w myśl art. 7 ust. 6 lit. b ustawy.

8. Funkcjonarjuszom państwowym, którzy ze służby w monopolach, mającej charakter publiczno-prawny, przeszli bezpośrednio do służby państwowej, zalicza się do wysługi emerytalnej okresy, zaliczalne do wysługi emerytalnej w monopolach według przepisów, obowiązujących w chwili przejścia.

9. Funkcjonarjuszom państwowym, którzy ze służby w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe" przeszli bezpośrednio do służby państwowej, zalicza się do wysługi emerytalnej okresy, zaliczalne do wysługi emerytalnej w tem przedsiębiorstwie według przepisów, obowiązujących w chwili przejścia.

Art. 38.

Do wysługi emerytalnej nie wlicza się:

a) czasu służby, spędzonego przed ukończeniem 18 lat życia, wyjątek stanowi służba wojskowa na obszarze operacyjnym;

b) czasu urlopu bez uposażenia, z wyjątkiem urlopu, otrzymanego na czas pia-

stowania mandatu poselskiego lub senatorskiego, oraz czasu urlopu bez uposażenia, udzielonego nauczycielowi dla pracy w szkolnictwie państwowem innych działów administracji, w szkolnictwie prywatnem lub w instytucji społecznej, zajmującej się szerzeniem oświaty pozaszkolnej;

c) czasu zawieszenia w służbie, niepoliczalnego do czasu służby czynnej, w myśl odnośnych przepisów;

d) czasu służby, odliczonego orzeczeniem dyscyplinarnem w myśl odnośnych przepisów.

Art. 39.

W razie przyznania emerytury z doliczeniem lat wskutek nieszczęśliwego wypadku (art. 9 punkt 2) przysługuje izbie skarbowej, w której okręgu emeryt otrzymuje swe zaopatrzenie, względnie która to zaopatrzenie wypłaca, lub też innej władzy wypłacającej zaopatrzenie emerytalne — prawo zarządzenia przy analogicznem zastosowaniu postępowania przewidzianego w art. 31 ustawy trzykrotnego badania emeryta w ciągu lat dziewięciu, w okresach trzechletnich od dnia przeniesienia w stan spoczynku, przez komisję lekarską, w celu stwierdzenia, czy trwała niezdolność do pracy zarobkowej nadal istnieje. W przypadku stwierdzenia odzyskania w części zdolności do pracy zarobkowej, ma dana izba skarbowa względnie władza wypłacająca, postawić władzy, uprawnionej do przenoszenia w stan spoczynku funkcjonarjuszów państwowych, wniosek o odliczanie częściowe lub całkowite przyznanych dodatkowo lat do wysługi emerytalnej z art. 12 niniejszej ustawy.

W razie stwierdzenia przez komisję lekarską zupełnej zdolności do służby, należy emeryta powołać do służby czynnej w tym samym lub innym dziale zarządu państwowego na stanowisko nie niższe od poprzednio zajmowanego. W przypadku odmowy ze strony emeryta, należy cofnąć przyznane mu zaopatrzenie emerytalne.

Art. 40.

Oprócz przypadków, wymienionych w art. 23 niniejszej ustawy, prawo do pobierania uposażenia emerytalnego gaśnie, gdy emeryt, który nie ukończył 50 lat życia, powołany w ciągu 6 lat po przeniesieniu w stan spoczynku w myśl punktu a) art. 28 i punktów a), b) i c) art. 29, odmówi przyjęcia ofiarowanej mu ponownie posady państwowej równej lub wyższej grupy uposażenia, przyczem mają zastosowanie odnośne postanowienia ustaw o państwowej służbie cywilnej.

Art. 41.

Do emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych, powołanych do służby wojskowej na skutek mobilizacji lub ze względów na bezpieczeństwo Państwa, mają analogiczne zastosowanie postanowienia art. 18 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663).

Postanowienie powyższe nie dotyczy emerytowanych pracowników kolejowych, względnie pracowników poczt, radjotelegrafów, telegrafów i telefonów, powołanych do służby wojskowej kolejowej, względnie w pocztach, radjotelegrafach i telefonach, na podstawie ustaw z dnia 27 marca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 160) i 18 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 7, poz. 36)

Art. 42.

Emerytowany funkcjonarjusz państwowy psychicznie chory, nie mający prócz emerytury innych źródeł utrzymania, może być na wniosek odnośnego opiekuna, za zgodą Ministra Skarbu, umieszczony i leczony na koszt Skarbu Państwa w zakładzie dla umysłowo chorych, przyczem przez cały czas przebywania w takim zakładzie wstrzymuje się wypłatę uposażenia emerytalnego.

Żonie i dzieciom takiego emeryta przysługuje za czas jego pobytu w takim zakładzie prawo do zaopatrzenia wdowiego, względnie sierocego, obliczonego według ust. 1 art. 61, względnie 62 niniejszej ustawy.

Art. 43.

Emerytowani funkcjonarjusze państwowi mają prawo do korzystania z ulg w razie kuracji w państwowych zakładach leczniczych i uzdrowiskach narówni z funkcjonarjuszami w służbie czynnej.

Ponadto władna będzie Rada Ministrów przyznać emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym prawo do korzystania z ulg, przyznawanych funkcjonarjuszom państwowym w zakresie pomocy lekarskiej, przejazdach państwowemi środkami komunikacyjnemi i t. p.

Art. 44.

Funkcjonarjusz państwowy, który nie nabył prawa do emerytury, a opuszcza służbę z powodu trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych, nabytej wskutek choroby lub kalectwa bez własnej winy, względnie zostanie zwolniony ze służby z powodu zmian organizacji władz i urzędów, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości trzymiesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia w służbie czynnej.

Rozdział III.

Postanowienia, dotyczące wyłącznie zawodowych wojskowych.

Art. 45.

Zawodowych oficerów wojska i marynarki wojennej przenosi w stan spoczynku Minister Spraw Wojskowych, zawodowych podoficerów wojska — dowódca Okręgu Korpusu, zawodowych podoficerów Korpusu Ochrony Pogranicza — dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza, zawodowych podoficerów i szeregowców marynarki wojennej — szef Kierownictwa Marynarki Wojennej.

Art. 46.

Uposażenie emerytalne zawodowych oficerów wojska i marynarki wojennej wymierza Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, zawodowych podoficerów wojska — dowódca Okręgu Korpusu w porozumieniu z właściwą izbą skarbową, zawodowych podoficerów Korpusu Ochrony Pogranicza — dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza w porozumieniu z właściwą izbą skarbową, zawodowych podoficerów i szeregowców marynarki wojennej — szef Kierownictwa Marynarki Wojennej w porozumieniu z właściwą izbą skarbową.

Wypłatę uposażenia emerytalnego zarządza właściwa władza skarbowa.

Przeciw orzeczeniu dowódcy Okręgu Korpusu, dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza i szefa Kierownictwa Marynarki Wojennej służy zawodowemu podoficerowi wojska i marynarki wojennej oraz zawodowemu szeregowcowi marynarki wojennej prawo zażalenia do Ministra Spraw Wojskowych w ciągu 30 dni, licząc od dnia, następującego po dniu doręczenia, przyczem postanowienie ust. 2 art. 34 niniejszej ustawy ma zastosowanie.

Przy przyznawaniu i wymierzaniu zaopatrzenia emerytalnego zawodowym wojskowym mają analogiczne zastosowanie przepisy ust. 2 i 3 art. 27 ustawy.

Art. 47.

I. Przeniesienie w stan spoczynku zawodowego wojskowego następuje w jednym z poniżej wyszczególnionych przypadków:

A. na własną prośbę:

a) gdy przekroczył 55 lat życia;

b) gdy uzyskał prawo do pełnego uposażenia emerytalnego i ukończył 53 lata życia;

B. na własną prośbę lub z urzędu:

c) jeżeli z powodu ułomności cielesnej lub z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych stał się trwale niezdolnym do pełnienia zawodowej służby wojskowej;

C. z urzędu:

d) gdy przekroczył wiek, przewidziany dla zawodowych wojskowych ustawami o obowiązkach i prawach oficerów oraz szeregowych;

e) gdy pozostając w stanie nieczynnym z powodu niezdolności do służby, albo z powodu zredukowania etatów, przekroczył termin pozostawania w stanie nieczynnym ustalonym ustawami, wskazanemi w punkcie d) niniejszego artykułu;

f) gdy otrzymał ostateczną opinję ujemną, określoną ustawami o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów;

g) gdy szeregowy zawodowy został zwolniony z czynnej służby na skutek nieodnowienia z nim przez władzę uprawnioną zobowiązania do dalszej zawodowej służby wojskowej pomimo jego prośby, ani też nie otrzyma stanowiska należnego mu w myśl art. 99 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 698) o podstawowych obowiązkach i prawach szeregowych Wojska Polskiego.

II. Przeniesienie w stan spoczynku zawodowego wojskowego może być nadto zarządzone na własną prośbę, po ukończeniu przez oficerów — 30 lat, przez podoficerów — 20 lat, zaliczalnych do wysługi emerytalnej, w tem co do oficerów — najmniej 20 lat, co do podoficerów — najmniej 17 lat faktycznie spędzonych w służbie wojskowej. Uwzględnienie prośby o przeniesienie w stan spoczynku zależy od decyzji Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 48.

Zawodowemu wojskowemu po nieprzerwanej co najmniej 15-letniej służbie wojskowej, w przypadku:

a) gdy orzeczeniem oficerskiego sądu honorowego został prawomocnie skazany na karę wykluczenia z korpusu oficerskiego,

b) gdy wyrokiem sądu wojskowego została prawomocnie orzeczona kara zwolnienia ze służby oficera, albo też kara degradacji podoficera,

c) gdy wyrokiem sądu wojskowego została prawomocnie orzeczona kara wydalenia z wojska —

może Minister Spraw Wojskowych przyznać zaopatrzenie w wysokości, odpowiadającej temu uposażeniu emerytalnemu, jakieby skazany pobierał, w razie przeniesienia go w stan spoczynku.

Art. 49.

Przez okresy służby, wymagane w art. 11, 47 i 48 ustawy, należy rozumieć obliczane w sposób kalendarzowy, nieprzerwane okresy służby wojskowej, oraz nieprzerwane, łączne okresy państwowej służby cywilnej i wojskowej.

Do czasokresów, wymienionych w ust. 1, wlicza się czas służby, przewidzianej w punktach b), c) i d) art. 50 niniejszej ustawy.

Art. 50.

Czas służby, podlegający normalnemu liczeniu do wysługi emerytalnej, liczy się od dnia rozpoczęcia czynnej służby wojskowej.

Do tego czasu służby wlicza się:

a) czas czynnej służby cywilno-państwowej, niespełnianej równocześnie ze służbą wojskową, obliczony według odnośnych ustaw o służbie cywilnej, gdy zajmowana posada w służbie cywilno-państwowej uprawniała do emerytury;

b) czas, przebyty w stanie nieczynnym z uposażeniem;

c) czas, spędzony w stanie nieczynnym bez uposażenia czynnego, skoro przeniesienie w stan nieczynny nastąpiło z powodu piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego, albo ze względów służbowych celem wyszkolenia w zakresie produkcji sprzętu wojskowego;

d) czas, przebyty w niewoli.

Przy wymiarze uposażenia emerytalnego dolicza się minimalny, odnośnemi ustawami przepisany, czas studjów wyższych na jednym z wydziałów uniwersytetu lub w równorzędnym zakładzie naukowym, jeżeli czas studjów nie biegnie równolegle z czasem służby, zaliczalnej do emerytury i tylko w przypadku całkowitego zakończenia studjów przepisanemi egzaminami, jednakowoż w ilości nie wyżej niż 4 lata.

Czas studjów wyższych, jako też czas odkomenderowania na studja niewojskowe ma wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego, a nie na uzasadnienie roszczenia o to uposażenie.

Wyjątkowo może Minister Spraw Wojskowych za zgodą Ministra Skarbu zaliczyć do wysługi emerytalnej także czas, spędzony w charakterze państwowego pracownika kontraktowego oraz czas, spędzony w stanie nieczynnym bez uposażenia czynnego, zaliczony przez Ministra Spraw Wojskowych do czynnej służby wojskowej.

Postanowienia art. 36 oraz art. 37 punkty 4, 7, 8 i 9 ustawy mają analogiczne zastosowanie do zawodowych wojskowych.

Rada Ministrów określa warunki i tryb zaliczania do wysługi emerytalnej zawodowych wojskowych okresu czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okresu odbywania kar, orzeczonych przez władze byłych państw zaborczych za taką działalność.

Art. 51.

Do wysługi emerytalnej nie wlicza się:

a) czasu trwania dezercji lub samowolnego opuszczenia służby;

b) czasu odbywania kary pozbawienia wolności, wymierzonej na podstawie prawomocnego wyroku sądowego;

c) czasu, spędzonego w stanie nieczynnym bez uposażenia czynnego, z wyjątkiem przypadków, przewidzianych w art. 50 ust. 1 lit. c i ust. 5 niniejszej ustawy;

d) czasu służby, za który przy zwolnieniu wypłacono odprawę, jeżeli odprawa ta nie zostanie zwrócona;

e) czasu czynnej służby, spędzonej przed ukończeniem 18 lat życia; wyjątek stanowi służba wojskowa na obszarze operacyjnym;

f) czasu zawieszenia w służbie, niepoliczalnego do czasu służby czynnej w myśl odnośnych przepisów.

Art. 52.

Przy wymierzaniu uposażenia emerytalnego zawodowym wojskowym, należącym do personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, służbę w czasie pokoju liczy się do wysługi emerytalnej podwójnie.

Postanowienie to nie ma zastosowania do:

a) oficerów technicznych i podoficerów specjalistów, odbywających loty w charakterze wykonawców swej służby, którym do wysługi emerytalnej liczy się podczas pokoju 1 miesiąc za 45 dni; oraz do

b) lekarzy lotniczej służby zdrowia, którym służba w czasie pokoju liczy się do wysługi emerytalnej pojedyńczo.

Przy wymierzaniu uposażenia emerytalnego zawodowym wojskowym, marynarzom zaokrętowanym oraz zawodowym wojskowym armji lądowej, pełniącym służbę na statkach, znajdujących się w kampanji, liczy się do wysługi emerytalnej podczas pokoju 1 miesiąc za 40 dni.

Wojskowym zawodowym czas, przebyty w służbie Korpusu Ochrony Pogranicza, zalicza się do wysługi emerytalnej w stosunku 16 miesięcy za 12 miesięcy.

Wojskowi zawodowi w czasie służby w Korpusie Ochrony Pogranicza oprócz uprawnień emerytalnych z tytułu niniejszej ustawy korzystają z uprawnień, przysługujących oficerom i szeregowym Straży Granicznej w myśl art. 49 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o Straży Granicznej.

Zawodowemu wojskowemu, przeniesionemu w stan spoczynku i powołanemu w czasie wojny do czynnej służby wojskowej, wymierza się przy zdemobilizowaniu uposażenie emerytalne, obliczone z uwzględnieniem czasu, spędzonego ponownie w czynnej służbie, w granicach art. 19 niniejszej ustawy, uwzględniając jednak ewentualne nominacje (awanse).

Art. 53.

Zawodowym wojskowym, którzy w czasie trwania czynnej służby zostali zaliczeni do pierwszej klasy którejkolwiek specjalności personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, wlicza się do podstawy wymiaru uposażenia emerytalnego również dodatek aeronautyczny tej kategorji, która odpowiada pierwszej klasie danej specjalności.

Zawodowym wojskowym, zaliczonym do niższych klas specjalności personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, którzy w czasie lotów służbowych ulegli obrażeniom cielesnym, powodującym niezdolność do dalszej służby w powietrzu, Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może wliczyć do podstawy wymiaru uposażenia emerytalnego dodatek aeronautyczny tej kategorji, która odpowiada danej specjalności i klasie.

Postanowienia ust. 1 i 2 mają zastosowanie również do zawodowych wojskowych, którzy wskutek trwałego pogorszenia się stanu zdrowia, uniemożliwiającego pełnienie służby w powietrzu, z zachowaniem jednak zdolności do pełnienia innego rodzaju służby wojskowej, lub wskutek przeniesienia do innego rodzaju wojska, zostali wyłączeni z personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, — nie mają natomiast zastosowania do wojskowych zawodowych, wykluczonych z personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej w myśl przepisów, wydanych przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 54.

W razie przyznania uposażenia emerytalnego z doliczeniem do wysługi emerytalnej lat w myśl art. 12 niniejszej ustawy ma Minister Spraw Wojskowych odnośnie do zawodowych oficerów, zaś dowódca okręgu korpusu odnośnie do zawodowych podoficerów wojska, dowódca Korpusu Ochrony Pogranicza odnośnie zawodowych podoficerów Korpusu Ochrony Pogranicza, a szef Kierownictwa Marynarki Wojennej odnośnie zawodowych podoficerów i szeregowców marynarki wojennej, zarządzać co najmniej 2 razy w okresach trzechletnich w przeciągu sześciu lat od dnia przeniesienia w stan spoczynku ponowne zbadanie emeryta przez komisję wojskowo-lekarską w celu stwierdzenia stopnia utraty zdolności do pracy zarobkowej i ewentualnego odliczenia przyznanych dodatkowo lat do emerytury z art. 12 niniejszej ustawy.

Emeryt, któremu odliczono w myśl powyższego ustępu przyznane dodatkowo lata, a który nie może być przyjęty zpowrotem do służby wojskowej — otrzymuje uposażenie emerytalne w wymiarze nie niższym jednak od 40% (art. 19).

Art. 55.

Emerytowany zawodowy wojskowy, który wskutek podeszłego wieku lub wskutek złego

stanu zdrowia potrzebuje szczególnej opieki, jakiej nie znajduje w rodzinie, a przytem nie ma oprócz emerytury innych źródeł utrzymania, może być umieszczony w domu inwalidów.

Art. 56.

Emerytowany zawodowy wojskowy umysłowo chory, nie mający oprócz emerytury innych źródeł utrzymania, może być umieszczony w państwowych zakładach leczniczych cywilnych, względnie wojskowych, jeżeli władze, określone w rozporządzeniu Rady Ministrów, wydanem na mocy art. 14 niniejszej ustawy, stwierdzą potrzebę tego, jako też okoliczność, że jest pozbawiony szczególnej opieki.

Emerytowani zawodowi wojskowi, którzy wskutek działań wojennych lub nieszczęśliwego wypadku, pozostającego w ścisłym związku ze służbą wojskową, bez własnej winy doznali uszkodzeń cielesnych lub stali się chorymi, posiadają prawo do leczenia, protezowania i wszelkich świadczeń w zakresie opieki społecznej, przewidzianych w obowiązującem ustawodawstwie względem inwalidów wojennych.

Emerytowani zawodowi wojskowi, którzy z przyczyn, wymienionych w ustępie poprzednim, utracili bez własnej winy trwale co najmniej 95% zdolności do zarobkowania i wskutek kalectwa lub choroby potrzebują nieodzownie stałej opieki innych osób, otrzymują w granicach art. 19 ustawy dodatek w wysokości 25% uposażenia w służbie czynnej, stanowiącego podstawę wymiaru emerytury (art. 17 ustawy).

Art. 57.

Emerytowany zawodowy wojskowy, umieszczony w domu inwalidów, względnie w zakładzie dla umysłowo chorych, otrzymuje na koszt Państwa mieszkanie, utrzymanie, odzienie, opiekę lekarską i usługę.

Przez czas przebywania emeryta w domu dla umysłowo chorych wstrzymuje się wypłatę uposażenia emerytalnego, a przez czas przebywania w domu inwalidów wypłaca się emerytowi 5% uposażenia emerytalnego.

Art. 58.

Żonie i dzieciom takiego emeryta (art. 57) przysługuje za czas jego pobytu w domu inwalidów, względnie w zakładzie dla umysłowo chorych, prawo do zaopatrzenia wdowiego, względnie sierocego, obliczonego według ust. 1 art. 61, względnie 62 niniejszej ustawy przy zachowaniu zasad art. 60.

Art. 59.

Emerytowany zawodowy wojskowy ma prawo korzystania z ulg leczniczych, jako to z bezpłatnej porady w ambulatorjach wojskowych lekarskich, bezpłatnego pobierania lekarstw, z leczenia szpitalnego w szpitalach wojskowych na warunkach, przysługujących wojskowym zawodowym w stanie czynnym, jako też prawo korzystania z ulg w sezonowych opłatach w razie kuracji w państwowych zakładach kąpielowych i uzdrowiskach, przy zachowaniu warunków, dotyczących zawodowych wojskowych w stanie czynnym.

Ponadto władna będzie Rada Ministrów przyznawać emerytowanym wojskowym ulgi w przejazdach państwowemi środkami komunikacyjnemi i inne ulgi, przyznawane wojskowym zawodowym w stanie czynnym.

TYTUŁ III.

Zaopatrzenie rodzin, pozostałych po funkcjonarjuszach państwowych i po zawodowych wojskowych.

Art. 60.

Prawo do pensji wdowiej, tudzież do pensji sierocej, jest prawem pochodnem, zależnem od nabycia praw emerytalnych przez męża, względnie ojca.

Pensję wdowią po zawodowym wojskowym oblicza się według wymiaru dla samotnych.

W razie śmierci funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego w warunkach, określonych w punktach 1 i 2 art. 9 pozostałe po nich wdowy i sieroty nabywają również prawo do pensji wdowiej, względnie sierocej.

Art. 61.

Pensja wdowia wynosi 50% (pięćdziesiąt procent) kwoty uposażenia emerytalnego, które zmarły mąż pobierał, względnie tego, do którego w chwili śmierci miałby prawo.

Pensja wdowia po funkcjonarjuszu państwowym, względnie zawodowym wojskowym, poległym lub zmarłym wskutek działań wojennych, wynosi 50% (pięćdziesiąt procent) pełnego uposażenia w stanie czynnym zmarłego męża, służącego za podstawę wymiaru uposażenia emerytalnego w myśl art. 17 niniejszej ustawy.

Wdowie i sierotom po funkcjonarjuszu pań-

stwowym lub zawodowym wojskowym, zmarłym z przyczyn, wymienionych w art. 9 punkt 2 lit. a) do c) niniejszej ustawy, dolicza się przy wymiarze pensji wdowiej i sierocej 10 lat do wysługi emerytalnej zmarłego męża względnie ojca w granicach art. 19 ustawy.

Postanowienie ustępu drugiego art. 12 niniejszej ustawy ma analogiczne zastosowanie do pensji wdowiej i sierocej.

Przy wymiarze pensyj wdowom i sierotom po zawodowych wojskowych, zaliczonych do niższych klas specjalności personelu latającego aeronautyki wojska lub marynarki wojennej, którzy w czasie lotów służbowych ulegli niezawinionemu śmiertelnemu wypadkowi, Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może wliczyć do podstawy wymiaru uposażenia emerytalnego, do którego zmarły zawodowy wojskowy miałby prawo, dodatek aeronautyczny, przywiązany do danej specjalności i klasy.

Czasowe zmniejszenie uposażenia emerytalnego funkcjonarjusza państwowego w drodze dyscyplinarnej nie wpływa na wysokość pensji wdowiej i sierocej.

Art. 62.

Prawo do pensji sierocej nabywa się po ojcu.

Pensja ta wynosi:

a) dla każdego dziecka, jeżeli wdowa żyje i w chwili śmierci funkcjonarjusza państwowego, względnie zawodowego wojskowego, miała prawo do pensji wdowiej — jedną czwartą część pensji wdowiej;

b) dla każdego dziecka, jeżeli wdowa nie żyje, lub też w chwili śmierci męża nie miała prawa do pensji wdowiej, albo też później to prawo utraciła — połowę pensji wdowiej;

c) dla jedynej sieroty bez ojca i matki lub dla jedynej sieroty bez ojca, w razie niepobierania przez matkę pensji wdowiej — ⅔ pensji wdowiej.

Jeżeli wdowa nie pobiera pensji wdowiej z powodu pobierania emerytury za własną służbę państwową, sierotom służy prawo do pensji według postanowień punktu a) artykułu niniejszego.

Art. 63.

Prawo do pensji sierocej może być również nabyte po matce.

Jeżeli sierota nabyła prawo do pensji po ojcu i po matce, wypłaca się sierocie pensję wyższą.

Sierota nabywa prawo do pensji po matce za życia ojca w razie jego niezdolności do pracy i niemożności zapewnienia jej utrzymania.

Pensja sieroca po matce wynosi ¼ uposażenia emerytalnego matki.

Art. 64.

Łączna kwota pensyj sierocych bez względu na ilość dzieci nie może sama, ani łącznie z pensją wdowią przekraczać wysokości uposażenia emerytalnego, które zmarły funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, faktycznie pobierał, lub do którego miałby prawo w chwili śmierci.

W razie jeżeli suma pesyj sierocych sierot, których matka żyje, i sierot bez matki łącznie z pensją wdowią przekracza wysokość uposażenia emerytalnego, które zmarły funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, pobierał, lub do którego miał prawo w chwili śmierci — należy zmniejszyć proporcjonalnie pensje sieroce.

Art. 65.

Gdy mianowanie lub awans zmarłego zawodowego wojskowego na wyższy stopień nastąpiło po jego śmierci, pozostałe po nim osoby, uprawnione do zaopatrzenia, otrzymują pensją, odpowiadającą nadanemu wyższemu stopniowi zmarłego.

Art. 66.

Postanowienia art. 27, 33 i 34 mają analogiczne zastosowanie do wdów i sierot po funkcjonarjuszach państwowych, a postanowienia art. 46 do wdów i sierot po zawodowych wojskowych.

Art. 67.

Żony i dzieci funkcjonarjuszów państwowych, powołanych do służby wojskowej na skutek mobilizacji, jako też zawodowych wojskowych, którzy zaginęli na terenie działań wojennych, otrzymują od dnia 1 miesiąca, następującego po utracie prawa do uposażenia w służbie czynnej w myśl obowiązujących przepisów, tymczasowe zaopatrzenie emerytalne w wysokości należnego im ewentualnie stałego zaopatrzenia według zasad ust. 1 art. 61, względnie 62 niniejszej ustawy.

Gdy na podstawie towarzyszących zaginieniu okoliczności istnieje uzasadnione podejrzenie, że zachodzi wypadek dezercji, postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastoso-

wania do czasu stwierdzenia, że wypadek dezercji nie zachodzi.

Postanowienia niniejszego artykułu mają odpowiednie zastosowanie do żon i dzieci funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, zatrudnionych w służbie bezpieczeństwa lub służbie granicznej.

Art. 68.

W razie odnalezienia się zaginionego potrąca się przy wypłacie zaległego uposażenia kwotę, wypłaconą jego żonie i dzieciom tytułem tymczasowego zaopatrzenia.

W razie nieodnalezienia się zaginionego w ciągu dwóch i pół lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym podpisano preliminarja pokojowe, żona, względnie dzieci, powinny przed końcem tego terminu przedłożyć orzeczenie sądowe, uznające zaginionego za zmarłego, względnie orzeczenie sądowe, że dowód śmierci należy uważać za ustalony, w przeciwnym bowiem wypadku tymczasowe zaopatrzenia zostają wstrzymane. Orzeczenie to służy za podstawę przy rozpatrywaniu przyznania stałego zaopatrzenia.

Art. 69.

Wdowa nie ma prawa do pensji:

a) jeżeli małżeństwo zostało zawarte przez emeryta;
b) jeżeli wspólność małżeńska została sądownie rozdzielona bez obowiązku męża do utrzymania żony.

Dzieci, pozostałe z małżeństwa, zawartego przez emeryta, nie mają prawa do pensji sierocej.

Art. 70.

Prawo do otrzymywania pensji wdowiej i sierocej rozpoczyna się z pierwszym dniem miesiąca, następującego po tym miesiącu, za który zmarły funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy (emeryt), pobrał ostatnio należne mu uposażenie w służbie czynnej (uposażenie emerytalne). Dla sierot, które przyszły na świat po tym terminie, prawo do pensji rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca po urodzeniu.

Jeżeli żądanie przyznania pensji wdowiej lub sierocej nie zostało zgłoszone w ciągu jednego roku od dnia śmierci męża, względnie ojca lub matki, należy przyznać pensję wdowią lub sierocą od pierwszego dnia miesiąca po dniu zgłoszenia.

Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu może przyznać pensję wdowią i sierocą od terminu, ustalonego w ustępie 1 niniejszego artykułu, jeżeli osoby uprawnione wykażą, iż zaszły ważne okoliczności, które uniemożliwiły im wcześniejsze zgłoszenie żądania o zaopatrzenie.

Pensje wdowie i sieroce wymierzone i przyznane, a niepodjęte w ciągu pięciu lat, liczonych od chwili płatności danego zaopatrzenia, przepadają na rzecz Skarbu Państwa. Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może czynić wyjątki od powyższej zasady.

Art. 71.

Pensje wdowie i sieroce płatne są miesięcznie zgóry.

Art. 72.

Prawo do pensji wdowiej, względnie sierocej, gaśnie:

a) w razie śmierci wdowy lub sieroty — z końcem tego miesiąca, w którym śmierć nastąpiła;
b) w razie ukończenia przez sierotę 18 roku życia, lub też wcześniejszego zawarcia związku małżeńskiego;
c) gdy wdowa, względnie sierota, została prawomocnie skazana za czyn karygodny, a skazanie pociąga za sobą utratę prawa do zaopatrzenia wdowiego, względnie sierocego.

Sierotom, odbywającym studja w zakładach naukowych, przyznaje się pensję sierocą z powyższemi zastrzeżeniami na każdy rok szkolny aż do ukończenia studjów, nie dłużej jednak, niż do ukończenia 24 roku życia.

W wyjątkowych, na szczególne uwzględnienie zasługujących, wypadkach może właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu zezwolić na dalsze pobieranie, względnie przy niezdolności do pracy na przyznanie pensji sierocej także po ukończeniu 18, względnie 24 roku życia.

Art. 73.

Prawo do pobierania pensji wdowiej lub sierocej nie przysługuje:

a) na czas przebywania przez okres dłuższy niż pół roku poza granicami Państwa, względnie Wolnego Miasta Gdańska, bez zezwolenia właściwej władzy naczelnej, udzielonego w porozumieniu z Ministrem Skarbu;
b) w razie utraty obywatelstwa polskiego, z wyjątkiem równoczesnego przyjęcia obywatelstwa gdańskiego;

c) na czas pobierania zaopatrzenia z tytułu śmierci męża (ojca) na zasadzie innych ustaw, o ile świadczenia te płyną ze Skarbu Państwa; postanowienie to nie ma zastosowania do wdów po weteranach powstań narodowych, które otrzymują zaopatrzenie na mocy ustawy z dnia 23 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212);

d) na czas zajmowania przez sierotę jakiegokolwiek stanowiska w służbie państwowej lub samorządowej, do którego przywiązane jest stałe uposażenie;

e) na czas uwzględnienia sieroty przy wymiarze uposażenia funkcjonarjusza państwowego, względnie zawodowego wojskowego (ojczyma, matki, macochy);

f) w razie wstąpienia do klasztoru.

W przypadkach, przewidzianych w niniejszym artykule, wypłaca się zaopatrzenie emerytalne od dnia pierwszego miesiąca, następującego po usunięciu przyczyn, wymienionych w tym artykule, nie wcześniej jednak niż od dnia pierwszego miesiąca, następującego po zgłoszeniu się o zaopatrzenie.

Art. 74.

Wdowa po funkcjonarjuszu państwowym, względnie zawodowym wojskowym, która weszła ponownie w związek małżeński, otrzymuje na prośbę albo jednorazową odprawę wzamian za pobieraną pensję wdowią, albo zachowuje prawo do pensji wdowiej na wypadek ponownego owdowienia.

Zgłoszenie o odprawę winno nastąpić w ciągu trzech miesięcy od dnia zawarcia ponownego małżeństwa.

Odprawa wynosi dla wdów w wieku do 45 lat życia dwuletnią, powyżej zaś tego wieku jednoroczną kwotę pensji wdowiej.

Wdowa, która wyszła zamąż za obywatela państwa obcego, otrzymuje odprawę tylko wtenczas, jeżeli ustawodawstwo państwa, którego jej mąż jest obywatelem, udziela wdowom odprawy, jeżeli wychodzą zamąż za obywatela Państwa Polskiego.

Art. 75.

Wdowa po funkcjonarjuszu państwowym, względnie zawodowym wojskowym, która z tytułu zajmowania stanowiska w służbie państwowej nabyła własne prawa emerytalne, może otrzymać tylko jedno zaopatrzenie według swego wyboru.

Art. 76.

Wdowa po funkcjonarjuszu państwowym, względnie zawodowym wojskowym, który zmarł w czynnej służbie przed uzyskaniem prawa do emerytury, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości połowy kwoty rocznego uposażenia, służącego za podstawę wymiaru uposażenia emerytalnego zmarłego.

W tej samej wysokości otrzymują odprawę sieroty bez ojca i matki w wieku poniżej 18 roku życia po ojcu, względnie po matce, o ile ci nie nabyli prawa do emerytury, z tem ograniczeniem, że równocześnie można otrzymać tylko jedną odprawę.

Taką samą odprawę należy przyznać sierotom bez ojca i matki w przypadku, określonym w ustępie przedostatnim art. 72, przyczem postanowienie ostatniego ustępu art. 72 niniejszej ustawy ma również zastosowanie.

Sierotom wypłaca się odprawę niepodzielnie.

Sierotom, pochodzącym z różnych małżeństw tego samego funkcjonarjusza, względnie zawodowego wojskowego, wypłaca się odprawę tylko wtedy, jeżeli pozostała po nim wdowa nie skorzystała z tego prawa, albo z prawa tego zrezygnowała na rzecz sierot.

Art. 77.

Wdowy lub sieroty po funkcjonarjuszach państwowych lub zawodowych wojskowych zmarłych w służbie czynnej, mają prawo do zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia się z miejsca dotychczasowego zamieszkania do przyszłego miejsca zamieszkania, które obiorą sobie w kraju lub na obszarze w. m. Gdańska, według przepisów, normujących sprawę należności za przeniesienia z urzędu w służbie czynnej. Natomiast do wdów, sierot po funkcjonarjuszach państwowych lub zawodowych wojskowych, którzy zmarli w ciągu roku po przeniesieniu w stan spoczynku, a przed dokonaniem przesiedlenia, przewidzianego w art. 21 ustawy, znajduje zastosowanie ustęp 1 tegoż art. 21 ustawy. Pozatem do wdów i sierot mają analogiczne zastosowanie ust. 2 i 3 art. 21.

Art. 78.

W razie śmierci emeryta należy się wdowie, która pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, niezależnie od zaopatrzenia, względnie odprawy (art. 60, względnie 76), pośmiertne w wysokości trzymiesięcznego uposażenia, pobieranego ostatnio przez zmarłego.

Pod temi samemi warunkami w tej samej

wysokości należy się pośmiertne w razie śmierci funkcjonarjuszki w stanie spoczynku wdowcowi.

W braku wdowy (wdowca), uprawnionej (ego) do pośmiertnego, należy się pośmiertne w tej samej wysokości niepodzielnie dzieciom ślubnym, uprawnionym i pasierbom zmarłego, o ile zmarły je utrzymywał. W braku wyżej wymienionych członków rodziny można zwrócić udowodnione koszty leczenia i pogrzebu do wysokości pośmiertnego innym krewnym lub osobom postronnym, jeżeli zmarły nie pozostawił majątku ruchomego lub nieruchomego, wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

Art. 79.

Postanowienia art. 36 mają analogiczne zastosowanie do wdów i sierot po funkcjonarjuszach państwowych, względnie zawodowych wojskowych z tą różnicą, że wdowa i sieroty otrzymują w każdym razie powstałą różnicę za czas nieobjęty obliczeniem z powodu późniejszego przedstawienia dokumentów dotyczących zmarłego męża, względnie ojca.

Art. 80.

Wdowom po funkcjonarjuszach państwowych, względnie zawodowych wojskowych wyznania mahometańskiego, jeżeli pozostało ich dwie lub więcej po jednej i tej samej osobie, przyznaje się do równego podziału pensję wdowią według norm, przypadających na jedną wdowę.

Sieroty po takich funkcjonarjuszach państwowych, względnie zawodowych wojskowych, zrodzone z prawnych żon, uważa się za równouprawnione pod względem zaopatrzenia emerytalnego i wyznacza się im pensje sieroce według norm niniejszej ustawy do równego podziału.

Postanowienia art. 64 mają analogiczne zastosowanie do przypadków, o których mowa w niniejszym artykule.

TYTUŁ IV.
PRZEPISY PRZEJŚCIOWE.

Rozdział I.
Postanowienia wspólne.

Art. 81.

Funkcjonarjuszom, którzy przed wstąpieniem do służby państwowej polskiej, oraz zawodowym wojskowym, którzy przed wstąpieniem do wojska polskiego, pozostawali na służbie jednego z byłych państw zaborczych, jako też w służbie byłego Wydziału Krajowego Galicyjskiego, lub też którzy byli nauczycielami publicznych szkół ludowych lub wydziałowych i przechodzą w stan spoczynku ze służby państwowej polskiej, względnie ze służby w wojsku polskiem — wlicza się do wysługi emerytalnej pełną ilość lat służby w b. państwie zaborczem, podlegającą zaliczeniu według ustaw emerytalnych odnośnego państwa zaborczego, a względnie według ustaw krajowych galicyjskich, z zastrzeżeniem, że sposób zaliczania czasu tego do wysługi emerytalnej nie może być korzystniejszy, aniżeli w służbie państwowej polskiej, względnie w wojsku polskiem, na mocy niniejszej ustawy, tudzież lata służby państwowej polskiej. Czas piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego przed wejściem w życie niniejszej ustawy zalicza się przytem do emerytury.

Funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, którzy służyli czynnie w czasie trwania mocy obowiązującej ustaw z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466) i z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 616), a którzy przed wstąpieniem do służby państwowej, względnie wojskowej, pełnili służbę samorządową w Państwie Polskiem, zaliczalną do wysługi emerytalnej w myśl punktu d) art. 15 ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466), względnie punktu a) art. 12 ustawy z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 616), zalicza się do wysługi emerytalnej czas tej służby samorządowej pod warunkami, określonemi w wymienionych ustawach.

Końcowe daty służby w b. państwach zaborczych ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zaliczy do wysługi emerytalnej lata udowodnionej pracy nauczycielskiej tym byłym zawodowym nauczycielom polskich szkół prywatnych w b. zaborze rosyjskim, którzy, posiadając odpowiednie kwalifikacje, wstąpili do służby państwowej polskiej w zawodzie nauczycielskim i pozostają na służbie w dniu 1 października 1923 r. i ze służby tej przechodzą w stan spoczynku, a to pod warunkiem, iż w ciągu pół roku, licząc od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy, przedłożą Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wystarczające dowody swej pracy nauczycielskiej w wymiarze co najmniej 14 godzin tygodniowo.

Art. 82.

Emerytowani funkcjonarjusze państwowi i emerytowani wojskowi b. państw zaborczych, przeniesieni w stały stan spoczynku, tudzież emerytowani nauczyciele publicznych szkół powszechnych i wydziałowych, jeżeli są obywatelami polskimi w myśl art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), jak również jeżeli uznani zostali w myśl art. 3 tejże ustawy za obywateli Państwa Polskiego — otrzymują uposażenie emerytalne do wysokości 75% tego uposażenia, które należałoby się im według norm art. 19 od podstawy wymiaru, określonej w art. 17 niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem, że sposób zaliczania do wysługi emerytalnej czasu służby w b. państwach zaborczych nie może być korzystniejszy, aniżeli w służbie państwowej polskiej, względnie w wojsku polskiem, na mocy niniejszej ustawy.

Rada Ministrów będzie władna na wniosek Ministra Skarbu podwyższyć zaopatrzenie emerytalne do pełnego wymiaru wedle norm art. 19 od podstawy wymiaru, określonej w art. 17 niniejszej ustawy, tak pewnym kategorjom emerytów, jako też poszczególnym osobom, które, pełniąc służbę w b. państwach zaborczych, zasłużyły się dla Narodu i Państwa Polskiego. Wysokość jednak zaopatrzenia emerytalnego nie może przekraczać procentowo tych norm uposażenia, do których miały prawo wspomniane osoby wedle odnośnych ustaw b. państw zaborczych.

Sprawę podporządkowania tych emerytów przepisom dyscyplinarnym, obowiązującym funkcjonarjuszów państwowych, ureguluje rozporządzenie Rady Ministrów, które ustanowi kary dyscyplinarne i tok postępowania.

Kary te mogą być również stosowane w postępowaniu dyscyplinarnem za czyny, popełnione w czasach rządów zaborczych, a zwrócone przeciw interesom Narodu Polskiego.

Art. 83.

Zaszeregowanie emerytów do poszczególnych grup nastąpi na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów.

Art. 84.

Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, jako też pobierający w dniu 1 października 1923 r. zaopatrzenie emerytalne ze Skarbu Państwa emeryci (wdowy i sieroty), którzy byli członkami kas emerytalnych lub innych kas zaopatrzenia, albo opłacali składki emerytalne do kas b. państw zaborczych jeśli udowodnią, że praw, z tego tytułu im przysługujących, nie zrealizowali w b. państwach zaborczych, będą mogli korzystać z uprawnień, wynikających z niniejszej ustawy, jedynie pod warunkiem poprzedniego ustąpienia na rzecz Skarbu Państwa wszelkich praw, przysługujących im z tytułu uczestnictwa w tych kasach, względnie opłacania składek emerytalnych.

Funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym (wdowom i sierotom), którzy w całości lub w części zrealizowali swe prawa do powyższych kas i przeszli do służby państwowej polskiej, dolicza się do wysługi emerytalnej czas służby, za który podjęli składki, pod warunkiem wpłacenia do Skarbu Państwa kwot, pobranych z tych źródeł, wedle kursu, który ustali rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Postanowienia ustępu 1 niniejszego artykułu mają analogiczne zastosowanie do wdów i sierot po tych funkcjonarjuszach i wojskowych zawodowych b. państw zaborczych, którzy podnieśli swoje osobiste składki emerytalne, lecz pozostawili składki na rachunku żon i dzieci.

Art. 85.

Przerwy w służbie (art. 10), zaszłe przed wejściem w życie niniejszej ustawy — nie stoją na przeszkodzie zaliczeniu poprzedniego czasu służby. Postanowienie to nie narusza jednak przepisów b. państw zaborczych o zaliczalności lat do wysługi emerytalnej z wyjątkiem przypadków, dotyczących zwolnienia ze służby z przyczyny natury politycznej.

Art. 86.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, tudzież pozostałym po nich wdowom i sierotom, którzy przeszli w stan spoczynku w czasie trwania mocy obowiązującej ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466) i z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 68, poz. 616), wymierza się zaopatrzenie emerytalne w myśl art. 17 i 19 względnie 60, 61 ust. 1 i 62 niniejszej ustawy przy zastosowaniu art. 83 niniejszej ustawy.

Postanowienia artykułów 3, 4, 5, 6, 8, 22 ust. 2 i 3, 23, 24, 25, 27, 33 ust. 1, 34, 41, 43, 46, 60 ust. 1, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78 i 80 niniejszej ustawy mają do tych osób analogiczne zastosowanie.

Art. 87.

Wdowy i sieroty po emerytowanych funkcjonarjuszach państwowych, względnie po emerytowanych zawodowych wojskowych b. państw zaborczych, jeżeli posiadają obywatelstwo polskie w myśl art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), jak również jeżeli uznane zostały w myśl art. 3 tejże ustawy za obywateli Państwa Polskiego — otrzymują pensję wdowią, względnie sierocą, w wysokości, określonej w ust. 1 art. 61, względnie 62, od zaopatrzenia emerytalnego, określonego w art. 82, przy zastosowaniu postanowień art. 83 niniejszej ustawy.

Odnośnie przyznania i wymiaru pensyj wdowich i sierocych, jako też prawa wnoszenia zażaleń przeciw przyznaniu i wymiarowi mają analogiczne zastosowanie postanowienia art. 93 niniejszej ustawy.

Art. 88.

Postanowienia art. 5 niniejszej ustawy nie mają zastosowania do zapowiedzeń i zajęć, powstałych z jakiegokolwiek tytułu przed 1 października 1921 r.

Art. 89.

Postanowienia artykułów 2, 3, 4, 5, 6, 8, 16, 17, art. 19 i ust. 2 i 3 art. 22, punkt 1 i 2 art. 23, artykułów 24, 25, 27 i ustępu 1 art. 33, tudzież artykułów 34, 41, 46, 84 i 88 mają analogiczne zastosowanie do emerytów, funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych byłych państw zaborczych, którym na mocy przepisów niniejszej ustawy służy prawo do uposażenia emerytalnego ze Skarbu Państwa.

Ust. 1 art. 60 i ustęp 1 art. 61, artykuły 62, 63, 64, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 78 i 80, jak również postanowienia artykułów, wymienionych w ust. 1, z wyjątkiem przepisów art. 25, stosują się analogicznie do wdów i sierot po osobach, wymienionych w 1 ustępie.

Art. 90.

Wszyscy emerytowani funkcjonarjusze państwowi i emerytowani wojskowi b. państw zaborczych, jako też wdowy i sieroty po nich, którzy nie zgłosili jeszcze swych praw emerytalnych — powinni w celu uzyskania zaopatrzenia emerytalnego według postanowień niniejszej ustawy wnieść pisemne zgłoszenia do końca kwietnia 1924 r. W tym wypadku wypłaca się zaopatrzenie emerytalne od dnia 1 miesiąca po zgłoszeniu się; późniejsze zgłoszenia o zaopatrzenie mogą być uwzględniane jedynie na podstawie art. 8 niniejszej ustawy.

Art. 91.

Termin przedłożenia orzeczenia sądowego, ustalony w art. 68 niniejszej ustawy, przedłuża się dla pozostałych po zaginionych w wojnie polsko-bolszewickiej do końca 9 miesiąca, licząc od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Rozdział II.

Postanowienia, dotyczące wyłącznie funkcjonarjuszów państwowych.

Art. 92.

Postanowienia art. 37 niniejszej ustawy nie mają zastosowania do funkcjonarjuszów państwowych, którzy przeszli w stan spoczynku przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

Postanowienia art. 105 ust. 1, 2 i 5 mają zastosowanie do funkcjonarjuszów państwowych.

Art. 93.

B. funkcjonarjuszom państwowym, którym nie przyznano dotychczas emerytury, względnie emerytom państw zaborczych, przyznają i wymierzają uposażenie emerytalne w myśl art. 82 niniejszej ustawy właściwe władze II instancji w porozumieniu z odnośną izbą skarbową.

Przyznane już w Państwie Polskiem uposażenia emerytalne przerachują te władze II instancji, które je przyznały, względnie przerachowały w myśl ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466).

Dotychczas przez władze naczelne przyznane, względnie przerachowane w myśl ustawy z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 466), uposażenia emerytalne funkcjonarjuszów, względnie emerytów b. państw zaborczych, przerachują właściwe władze II instancji w porozumieniu z odnośną izbą skarbową.

Przeciw wymiarowi uposażenia emerytalnego służy emerytowi prawo zażalenia do właściwej władzy naczelnej w ciągu dni 30.

Postanowienia art. 34 mają w tym przypadku analogiczne zastosowanie.

Art. 94.

Funkcjonarjuszom państwowym, pozostającym na służbie w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, dolicza się przy wymiarze uposażenia emerytalnego czas studjów wyższych w myśl art. 37 punktu 3 ust. 2 niniejszej ustawy.

Art. 95.

Funkcjonarjusze b. państw zaborczych przed dniem 1 października 1923 r., nie przyjęci do służby w Państwie Polskiem dla braku etatu, jeżeli są obywatelami polskimi w myśl art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), jak również jeżeli uznani zostali w myśl art. 3 tejże ustawy za obywateli Państwa Polskiego, jeżeli dotychczas nie wymierzono im uposażenia emerytalnego ze Skarbu Państwa Polskiego, uzyskują prawo do zrealizowania nabytych w b. państwach zaborczych praw emerytalnych dopiero po nastaniu warunków, określonych w art. 28 niniejszej ustawy.

Art. 96.

Emerytowanych funkcjonarjuszów b. państw zaborczych, którzy nie wysłużyli pełnych lat służby i nie przekroczyli 50 lat życia, a pobierają emeryturę ze Skarbu Państwa Polskiego, może wezwać Minister Skarbu lub właściwa władza naczelna do poddania się badaniu lekarza urzędowego w celu stwierdzenia ich zdolności, celem powołania ich do służby w jakimkolwiek resorcie. Jeśli emeryt wezwaniu tak do poddania się badaniu lekarskiemu, jak do objęcia służby zadość nie uczyni — traci prawo do emerytury.

Art. 97.

Funkcjonarjuszom państwowym, którzy przed wstąpieniem do służby państwowej polskiej pełnili ustawowo niepoliczalną do wysługi emerytalnej służbę państwową albo samorządową, lub oddawali się pracy zawodowej, a którym na zasadzie ustaw o uposażeniu z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429 do 436), na podstawie ustawy z dnia 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 224), lub na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 368) zaliczono czas tej służby lub pracy do dodatku za wysługę lat, dodatku starszeństwa, dodatku za trzechlecia — zalicza się do wysługi emerytalnej za każdy kalendarzowy rok służby państwowej polskiej, zaliczalnej do emerytury, rok zakwalifikowanej służby względnie pracy zawodowej, przytem o ile okres podlegającej zaliczeniu służby względnie pracy zawodowej jest krótszy, aniżeli okres służby w Państwie Polskiem, zalicza się cały okres zakwalifikowanej służby względnie pracy zawodowej.

Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu może ponadto doliczyć do wysługi emerytalnej okres zakwalifikowanej służby względnie pracy zawodowej w stosunku korzystniejszym lub nawet w całości, co najwyżej jednak w ilości 20 lat.

Właściwa władza naczelna za zgodą Ministra Skarbu może zaliczyć do wysługi emerytalnej okresy pracy kontraktowej w służbie państwowej, oraz inne okresy służby lub pracy zawodowej, za które Skarbowi Państwa zostały przekazane rezerwy premjowe na podstawie art. 44 ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 370), w razie zaś niezaliczenia tych okresów uzyskana za danego funkcjonarjusza rezerwa premjowa winna mu być zwrócona.

Art. 98.

Pod warunkiem uiszczenia opłaty emerytalnej lub otrzymania składek ubezpieczeniowych (art. 7 ustawy) właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu może zaliczyć do wysługi emerytalnej:

a) profesorom wyższych uczelni okres pracy w zagranicznej szkole akademickiej, jeżeli czas tej pracy został zaliczony zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 204);

b) pomocniczym siłom naukowym okres pracy w tymże charakterze w zagranicznej szkole akademickiej;

c) nauczycielom przedmiotów zawodowych okres pracy zaliczony do służby nauczycielskiej w myśl art. 15 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 47, poz. 462);

d) funkcjonarjuszom państwowym nie więcej aniżeli 10 lat z czasu zasadniczo niepoliczalnej służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej w Państwie Polskiem, względnie z czasu służby państwowej, samorządowej lub pracy zawodowej w państwie obcem, jeżeli okresy tej służby, czy też pracy nie zostały zaliczone do dodatku za wysługę lat, dodatku starszeństwa, dodatku za trzechlecia, na podstawie ustaw wymienionych w art. 97 ust. 1.

Rozdział III.

Postanowienia, dotyczące wyłącznie zawodowych wojskowych.

Art. 99.

Postanowienia niniejszej ustawy mają również zastosowanie do:

1) oficerów, chorążych i podoficerów, którzy pełniąc służbę w wojsku polskiem lub w polskich formacjach wojskowych, które zostały uznane przez Państwo, stali się przed terminem możności uzyskania charakteru i praw zawodowych wojskowych wojska polskiego trwale niezdolni do pracy zarobkowej wskutek przyczyn, wymienionych w punkcie 2 art. 9 niniejszej ustawy, a zaszłych w czasie tej służby, i którym w myśl art. 9 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 195), przysługiwałoby prawo do dodatku dla ciężko poszkodowanych; do których osób postanowienie powyższe ma zastosowanie orzeka komisja, utworzona przez Ministra Spraw Wojskowych z udziałem delegata, mianowanego przez Ministra Skarbu; niezdolność do służby musi być stwierdzona przez komisję wojskowo-lekarską (art. 14);

2) wdów i sierot po wyżej wymienionych osobach, które zmarły wskutek przyczyn, wymienionych w punkcie 2 art. 9 niniejszej ustawy.

Wypłata zaopatrzenia emerytalnego dla osób, wymienionych w punkcie 1 niniejszego artykułu, następuje od pierwszego dnia miesiąca po wniesieniu podania, nie wcześniej jednak niż od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Wypłata zaopatrzenia emerytalnego dla osób, wymienionych w punkcie 2 niniejszego artykułu, następuje od pierwszego dnia miesiąca po wniesieniu podania, nie wcześniej jednak niż od dnia 1 lipca 1923 r.

Art. 100.

Zawodowych wojskowych może do końca roku 1935 przenieść w stan spoczynku Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Spraw Wojskowych w jednym z następujących przypadków:

a) gdy zawodowy wojskowy uzyskał prawo do pełnego uposażenia emerytalnego,

b) gdy oficerowi zawodowemu do granicy wieku, przewidzianej ustawami o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów, brakuje nie więcej niż 7 lat.

Oficerowi, przeniesionemu w stan spoczynku w myśl pkt. b) niniejszego artykułu dolicza się do wysługi emerytalnej czas, jaki mu brakuje do granicy wieku, przewidzianej ustawami o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów.

Art. 101.

Zawodowym wojskowym, którzy przed wstąpieniem do wojska polskiego:

a) służyli w polskich formacjach wojskowych, które zostały uznane przez Państwo, zalicza się do czasu służby czynnej ewentualny czas przerwy między służbą w powyższych formacjach, a wstąpieniem do wojska polskiego, o ile jednak przerwa ta nie nastąpiła wcześniej, niż 1-go czerwca 1917 r. a wstąpienie do wojska polskiego po przerwie najpóźniej do końca 1920 r.;

b) pełnili ustawowo niepoliczalną do wysługi emerytalnej służbę państwową lub samorządową, lub oddawali się pracy zawodowej, zaliczonej na zasadzie obowiązujących przepisów do wysługi lat, dolicza się do wysługi emerytalnej za każdy kalendarzowy rok służby w wojsku polskiem, zaliczalny do emerytury, rok służby względnie pracy zawodowej zaliczonej do wysługi lat, przyczem, o ile okres służby względnie pracy zawodowej jest krótszy, aniżeli okres służbowy w wojsku polskiem, zalicza się cały okres zakwalifikowanej służby względnie pracy zowodowej.

Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może ponadto doliczyć do wysługi emerytalnej okres zakwalifikowanej służby względnie pracy zawodowej w stosunku korzystniejszym, lub nawet w całości, co najwyżej jednak w ilości 20 lat.

Do zawodowych wojskowych ma również analogiczne zastosowanie art. 98 niniejszej ustawy.

Art. 102.

Zawodowym wojskowym b. państw zaborczych, którzy wstąpili do służby w wojsku polskiem i zostali z urzędu zwolnieni bez ich winy, a nie uzyskali charakteru zawodowego wojskowego wojska polskiego, przyznaje się prawo do zaopatrzenia emerytalnego w wysokości 85% tego uposażenia, które należałoby się im według art. 19 od podstawy wymiaru, określonej w art. 17 i 20 niniejszej ustawy, a mianowicie:

a) o ile przesłużyli w wojsku polskiem co najmniej 12 miesięcy kalendarzowych i bądźto posiadają łącznej służby wojskowej w b. państwie zaborczem, zaliczalnej do emerytury i wojsku polskiem co najmniej 20 lat, obliczonych według czasu kalendarzowego, bądź też przeszli po przesłużeniu co najmniej takiej samej ilości lat służby, w stan spoczynku w b. państwie zaborczem, a to w Niemczech przed dniem 27 grudnia 1918 r., Austro-Węgrzech przed dniem 1 listopada 1918 r., a w Rosji przed dniem 1 listopada 1917 r., z prawem do emerytury;

b) bez względu na czas służby w wojsku polskiem, o ile posiadają w b. państwie zaborczem i wojsku polskiem co najmniej 10 lat rzeczywistej służby wojskowej, obliczonej według czasu kalendarzowego, i zwolnieni zostali wskutek trwałej niezdolności do służby, powstałej z przyczyn, związanych ze służbą w wojsku polskiem.

Trwała niezdolność do służby wojskowej, nabyta w wojsku polskiem, oraz związek przyczynowy ze służbą wojskową muszą być stwierdzone przez komisje wojskowo - lekarskie przy zwolnieniu ze służby wojskowej.

Do osób, wymienionych w niniejszym artykule, nie mają zastosowania postanowienia art. 11 i 12, jako też punktów b) i c), oraz trzy ostatnie ustępy art. 50 niniejszej ustawy.

Postanowienia ust. 2 art. 82 mają do osób, wyżej wymienionych, analogiczne zastosowanie.

Art. 103.

Zawodowym wojskowym b. państw zaborczych, którym przyznano w b. państwach zaborczych, a mianowicie w Niemczech przed dniem 27 grudnia 1918 r., Austro - Węgrzech przed dniem 1 listopada 1918 r., a w Rosji przed dniem 1 listopada 1917 r. dożywotni dar z łaski, a którzy przesłużyli co najmniej 12 miesięcy w wojsku polskiem, może Minister Spraw Wojskowych za zgodą Ministra Skarbu przyznać zaopatrzenie emerytalne pod warunkami i do wysokości, przewidzianej w art. 82.

Art. 104.

Zawodowym wojskowym b państw zaborczych, którzy po przesłużeniu co najmniej 12 miesięcy w wojsku polskiem z powodów, od nich niezawinionych, zostali z wojska polskiego z urzędu zwolnieni, nie uzyskawszy charakteru zawodowego w wojsku polskiem, a nie posiadają łącznie ze służbą w wojsku polskiem 20 lat, lecz co najmniej 10 lat rzeczywistej służby wojskowej, obliczonej według czasu kalendarzowego, przysługuje prawo do jednorazowej odprawy, o ile nie pozostają na służbie państwowej, samorządowej lub w instytucjach państwowych — według następujących zasad:

za 10 lat jednorazowa odprawa, biorąc za podstawę wysokość jednorocznego uposażenia emerytalnego, określonego w art. 17 niniejszej ustawy według posiadanego rzeczywistego stopnia; za każdy następny ukończony rok rzeczywistej służby wojskowej, obliczonej według czasu kalendarzowego, dolicza się 10% wymienionej odprawy.

Zgłoszenie o odprawę należy wnieść w przeciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 105.

Jako służbę w wojsku polskiem uważa się również służbę wojskową, odbytą w polskich formacjach wojskowych, uznanych przez Państwo, oraz odbytą przed dniem 1 sierpnia 1914 r. służbę w polskich organizacjach wojskowych.

Organizacje wojskowe, przewidziane w ust. 1 niniejszego artykułu określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, a służba w nich będzie liczyć się do wysługi emerytalnej tym wojskowym zawodowym, którzy służyli w danej organizacji wojskowej, po ukończeniu 18 lat życia i z tejże organizacji przeszli do służby w polskiej formacji wojskowej lub armji zaborczej.

Do wysługi emerytalnej dolicza się służbę, odbytą w wojsku polskiem ochotniczo, lub kontraktowo przed osiągnięciem obywatelstwa Państwa Polskiego.

Służbę, określoną w powyższych ustępach niniejszego artykułu liczy się do wysługi emerytalnej, jeżeli nie zalicza się równocześnie z nią trwającej innej służby, studjów lub pracy zawodowej do wysługi emerytalnej.

Jako służbę wojskową w b. państwach zaborczych uważa się służbę wojskową, odbytą w Rosji przed dniem 1 listopada 1917 r., w Austro-Węgrzech przed dniem 1 listopada 1918 r., a w Niemczech przed dniem 27 grudnia 1918 r.

Za emerytów b. państw zaborczych w rozumieniu niniejszej ustawy, uważa się zawodowych wojskowych, przeniesionych w stan spoczynku przez b. władze zaborcze, a to:

a) rosyjskie przed dniem 1 listopada 1917 roku,

b) austro-węgierskie przed dniem 1 listopada 1918 r.,

c) niemieckie przed dniem 27 grudnia 1918 r.—względnie tych b. zawodowych wojskowych b. państw zaborczych, którzy przed terminami wyżej wskazanemi w stan spoczynku nie byli przeniesieni, mieli jednak w myśl ustaw lub przepisów b. państw zaborczych prawo do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu pełnej wysługi lat lub stwierdzonej trwałej niezdolności do służby.

Art. 106.

Postanowienia art. 102, 103 i 104 mają zastosowanie do tych zawodowych wojskowych, którzy przed wstąpieniem do wojska polskiego nie utracili charakteru zawodowego wojskowego w b. państwie zaborczem i jeżeli są obywatelami polskimi w myśl art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), jak również jeżeli uznani zostali w myśl art. 3 tejże ustawy za obywateli Państwa Polskiego, natomiast nie mają zastosowania do tych zawodowych wojskowych b. państw zaborczych, którzy w wojsku polskiem służyli wyłącznie jako kontraktowi.

Art. 107.

Wypłata uposażenia emerytalnego z art. 102, 103 i 104 następuje od 1 dnia miesiąca po wniesieniu podania, nie wcześniej jednak, niż od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 108.

Zawodowym wojskowym b. państw zaborczych, jeżeli są obywatelami polskimi w myśl art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), jak również jeżeli uznani zostali w myśl art. 3 tejże ustawy za obywateli Państwa Polskiego, których próśb, wniesionych przed końcem 1920 r., o przyjęcie do wojska polskiego nie uwzględniono i którym dotychczas nie przyznano zaopatrzenia emerytalnego w b. państwie zaborczem, jak również i w Państwie Polskiem, a posiadającym co najmniej 25 lat rzeczywistej służby wojskowej, obliczonej według czasu kalendarzowego, przysługuje zaopatrzenie emerytalne w wysokości ustalonej w art. 82 niniejszej ustawy.

Zawodowym wojskowym b. państw zaborczych, jeżeli są obywatelami polskimi w myśl art. 2 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44), jak również jeżeli uznani zostali w myśl art. 3 tejże ustawy za obywateli Państwa Polskiego, przysługuje w razie nieposiadania 25 lat, lecz co najmniej 10 lat rzeczywistej służby wojskowej, obliczonej według czasu kalendarzowego, jeżeli prośby, wniesionej przed końcem 1919 r., o przyjęcie do wojska polskiego nie uwzględniono, a są niezdolni do zarobkowania i nie posiadają majątku — jednorazowa odprawa w wysokości 50% odprawy, ustalonej w art. 104 niniejszej ustawy.

Odnośnie wypłaty odprawy mają postanowienia ostatniego ustępu art. 104 analogiczne zastosowanie.

TYTUŁ V.

Postanowienia końcowe.

Art 109.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu oraz innym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 110.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 października 1923 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą dotychczas obowiązujące ustawy i przepisy, wydane w przedmiotach, unormowanych tą ustawą.

Zwiększycie dochody przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" — obsługując prędko i dokładnie naszych klijentów.

Adres Administracji: MINISTERSTWO POCZT I TELEGRAFÓW.
Warszawa, Plac Napoleona Nr. 8, II p., pokój Nr. 1.

PRENUMERATA NA ROK 1934 WYNOSI:

roczna 12 zł	półroczna 6 zł	kwartalna 3 zł

CENY OGŁOSZEŃ ZA TEKSTEM OD WIERSZA 1 MM. SZPALTY REDAKCYJNEJ GR 15, TABELARYCZNE GR. 30.

ZA TERMINOWY DRUK OGŁOSZEŃ ADMINISTRACJA NIE ODPOWIADA.

KONTO CZEKOWE W P. K. O. Nr. 30027.

Drukarnia Państwowa Nr 69913. **Cena 1 zł.**